

مطالعه تطبیقی مراکز پژوهشی

پارلمان در سطح جهان

دکتر محمد راسخ^۱

مقدمه

در بیش تر کشورها، مجالس قانونگذاری مجموعه‌ای متشکل از کتابخانه و مراکز تحقیقات را نیز در بر می‌گیرد. نمایندگان مردم در مجالس نیاز به اطلاعات جدید داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی دارند که مسئولیت جمع‌آوری این اطلاعات بر عهده کتابخانه‌ها است. از این روی بالا بردن سطح آموزشی کارکنان کتابخانه توجهی شایسته و راه‌کارهایی مناسب را می‌طلبد.

هدف از وجود کتابخانه‌ها و مراکز تحقیقاتی، تغییر ماهیت گفتگو و مذاکره بین نمایندگان، مسئولان اجرایی و وزرا است تا قانون‌گذاران بتوانند نقش فعال‌تری در فرایند سیاسی داشته باشند. تأثیر این مراکز در پیشبرد فرایندهای دموکراتیک اثبات شده است.

۱. مشاور دفتر حقوقی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. همچنین در تهیه این مقاله خانم‌ها سمیه لوسانی و فائزه عامری و آقای علیرضا صدیقی زیر نظر مؤلف همکاری داشته‌اند.

این مراکز برای دستیابی به این هدف مهم نقش‌های گوناگونی بر عهده گرفته‌اند. نقش عمده مراکز تحقیقاتی و کتابخانه‌های پارلمان آن است که منبعی اطلاعاتی برای قانون‌گذاران باشند. ایفای این نقش با توجه به نوع استراتژی، میزان کارایی و ارائه خدمات متفاوت است. بیش‌تر نمایندگان از نبود اطلاعات رنج نمی‌برند، بلکه با افزونی اطلاعات مواجهند. لذا آنچه در این جا مهم به نظر می‌رسد، مدیریت و در دسترس بودن اطلاعات است.

مراکز تحقیقات

اغلب مراکز تحقیقاتی (به ویژه در کشورهای اروپای شرقی و غربی) به صورت یک بخش در ذیل هرم اداری کتابخانه‌ها قرار دارند و این به دلیل هدف ویژه آن‌ها در جهت فعال‌تر کردن نقش قانونگذاران در فرایندهای سیاسی است. سؤال مهمی که در زمینه مراکز تحقیقات مطرح می‌شود این است که آیا توسعه مراکز تحقیقاتی وابسته به پارلمان ضروری‌تر است یا مراکز مستقل از آن؟ به دلیل وجود تفاوت‌های موجود در پارلمان‌ها ملاحظات زیر مفید خواهد بود.

برخی بر این عقیده‌اند که اگر مراکز تحقیقاتی وابسته به پارلمان باشد، مسلماً پارلمان نیرومندتر می‌شود، نقش بارزتری ایفا می‌کند و جایگاهش در جامعه ارتقا می‌یابد؛ هم چنین کارمندانی که به طور مستقیم زیر نظر پارلمان‌ها فعالیت می‌کنند در رفع نیازهای قانونگذاران مسئولیتی دو چندان احساس می‌کنند. اما مشکلات مهم این طرح عبارتند از:

۱. مسائل قانون‌گذاری که رهبران مجالس با آن مواجهند، هم جدی است و هم کاربر. از این رو تدوین برنامه‌هایی که روابط بلندمدت بین رهبران مجالس و کتابخانه‌ها را توسعه بخشد، مشکل خواهد بود.

۲. کارمندانی که به طور مستقیم تحت نظر قانون‌گذاران فعالیت می‌کنند، مسلماً برای آن‌ها نافع هستند و این خود، منجر به حمایت پارلمان از حقوق بالای این کارمندان می‌شود.

اگر قرار باشد، مراکز تحقیقاتی وابسته به پارلمان احداث گردد، باید گروهی مدیریتی، متشکل از چند حزب تأسیس گردد و قانون‌گذاران و کارمندان این مراکز هر دو با یکدیگر برنامه‌های کاری را طراحی کنند.^۱

مراکز تحقیقاتی مستقل از پارلمان

احداث مراکز تحقیقاتی مستقل از پارلمان آسان‌تر است چون لزومی ندارد برای ارائه برنامه کاری مربوط به این مرکز، آن را درگیر سیاست‌های قانون‌گذاری کرد. این مراکز با وجود چنین جایگاهی می‌توانند قانون‌گذاران و گروه‌های غیرقانون‌گذار را با یکدیگر متحد کنند. اگر این‌گونه مراکز بخواهند نیازهای قانون‌گذاران را رفع کنند، باید در عین استقلال ارتباط نزدیکی با آن‌ها داشته باشند. وجود این مراکز بدون حمایت قانونگذاران غیرقابل تصور است. برنامه‌هایی که توسط این‌گونه مراکز تدوین می‌شوند قابلیت اداره و تنظیم بیشتری را دارد و کم‌تر زیان‌آور است. زمانی که قانون‌گذاران با مشکل مواجه می‌شوند، بلافاصله مرکز این مشکل را شناسایی می‌کند و ماهیت و وخامت آن را تعیین می‌کند و این آغاز حل مشکل است. سپس جمع‌آوری و ترکیب نظریات تخصصی صورت می‌گیرد. گام بعدی خلاصه کردن راه‌حل‌های ممکن و نظریاتی است که دیگران درباره علل وقوع آن مسأله ابراز کرده‌اند. گردآوری تحلیل‌های موافق و مقایسه آن‌ها با یکدیگر در مرحله بعد انجام می‌شود. اغلب، روش‌هایی دقیق و پیچیده به کار می‌رود تا هنگام بروز یک مسأله، علل مختلف و روابط بین این علت‌ها کشف شود. اما نتیجه تحقیق به صورتی بسیار ساده مطرح می‌شود به نحوی که برای یک قانون‌گذار غیرمتخصص نیز قابل فهم باشد. یکی از پیشرفته‌ترین مراحل تحقیق، به دست آوردن تأثیرات و نتایج راه‌حل‌ها قبل از انجام آن‌ها است. این کار از طریق مدل‌های شبیه‌سازی شده رایانه‌ای ممکن می‌گردد. استفاده از این مدل‌ها بیش‌ترین مهارت محققان را اثبات می‌کند.

۱. برگرفته از سمیناری درباره تحقیقات پارلمانی مستقل.

مرکز خدمات پژوهش کنگره امریکا (C.R.S.)^۱ استفاده از انواع مدل‌های زیر را برای تجزیه و تحلیل نتایج فراهم می‌کند: مدل‌های بیمه درمانی، حقوق بازنشستگی، تخصیص بورس تحصیلی، امنیت اجتماعی و ... این مدل‌ها کمک می‌کنند تا به سرعت به بسیاری از پرسش‌های فرضی سیاست‌مداران پاسخ داده شود و قبل از ایجاد تغییرات، آثار احتمالی بررسی شوند. برای تعداد محققان، رقم ثابتی در نظر گرفته نشده است و کشورهای مختلف این میزان را با توجه به اهمیتی که برای طرح‌ها و پژوهش‌ها قائلند معین می‌کنند.

کتابخانه‌های پارلمانی

در هر سیستم سیاسی راه‌رسیدن به قانون‌گذاری کارا، استفاده از اطلاعات و فناوری است. در بیش‌تر پارلمان‌ها، نخستین جایگاهی که چنین اطلاعاتی را در اختیار پارلمان می‌گذارد کتابخانه است. امروزه، کتابخانه‌های مفید و با ارزشی وجود دارند که در بردارنده قوانین ملی، بودجه سال‌های قبل، اطلاعات آماری وسیع از داخل و خارج از کشور، روزنامه‌های داخلی، روزنامه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی و خلاصه مذاکرات روزانه مجلس هستند و از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی، اینترنت، ماهنامه‌ها و فصلنامه‌ها قابل دسترس می‌باشند. بیش‌ترین کارکرد کتابخانه‌های پارلمانی، فراهم آوردن کتاب‌ها و دیگر مقالات کتابخانه‌ای برای استفاده قانون‌گذاران است. در حدود نیمی از این کتابخانه‌ها وظیفه بایگانی کردن اسناد و مدارک را نیز برعهده دارند. امروزه کتابخانه‌های پارلمانی تمایل بیش‌تری به استفاده از نرم‌افزارهای تخصصی به منظور برقراری یک سیستم کتابخانه‌ای متحدالشکل دارند. روسیه و رومانی به تازگی نوعی سیستم کتابخانه‌ای متحدالشکل موسوم به «TINLIB» را به کار گرفته‌اند کتابخانه پارلمانی استرالیا نیز مجهز به کامل‌ترین سیستم اطلاع‌رسانی است.

سهم عمده فعالیت‌های جدید کتابخانه‌ها، ارائه خدمات مرجع است که شامل پاسخگویی به نیازهای ویژه اطلاعاتی پارلمان‌ها می‌شود. به طور مثال، تقریباً در مقابل $\frac{2}{3}$

1. C.R.S., Congressional Research Service

تقاضاهایی که توسط CRS دریافت می‌شود، خدمات مرجع ارائه می‌گردد. در واقع، خدمات مرجع کتابخانه‌های پارلمانی بر قلمرو تحقیقات سایه افکنده است. تحقیق حاضر، بررسی مراکز تحقیقاتی مجالس دیگر کشورهای جهان بر اساس تفکیک منطقه‌ای است و همان‌گونه که اهمیت پژوهش‌های تطبیقی بر همه آشکار است، این مختصر می‌تواند اولاً روشن‌کننده جایگاه کشور ایران و ثانیاً نشان‌دهنده مسیری باشد که برای رسیدن به حد استانداردهای جهانی باید طی شود. امید است، نمایندگان محترم - به عنوان حافظان نهادی که مهم‌ترین رکن در همه ارکان حکومت‌های دموکراتیک است - با پژوهشی که تقدیم می‌شود، نقش و اهمیت تحقیقات را در روش و نگرش هم‌تایان خویش در دیگر نقاط جهان بیش از پیش دریابند.

۱. قاره آسیا

بخش اول این پژوهش به قاره آسیا اختصاص دارد، دلیل این امر اولاً اهمیت کشورهای این قاره برای تطبیق با اوضاع و شرایط کشور ایران و ثانیاً وجود طیف گسترده‌ای از کشورها از نظر اقتصادی و جمعیتی، توسعه یافته و در حال توسعه و جمعیت زیاد این قاره است. این قاره به سه بخش تقسیم می‌شود: الف) آسیای شرقی، ب) شبه قاره و آسیای میانه، ج) آسیای غربی و خاورمیانه که با توجه به پیوند این قسمت با قاره اروپا و آفریقا و پیشینه‌های تاریخی و اجتماعی آن، ترکیه و مصر را در این فصل بررسی می‌کنیم.

الف) آسیای شرقی

طیف وسیعی از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه در این منطقه مشاهده می‌شود. برخی از این کشورها با سرمایه‌گذاری‌های اساسی در امر تحقیقات و اختصاص بودجه‌های کلان در جهت بهینه‌سازی روند قانون‌گذاری و اثربخشی بیش‌تر تلاش چشمگیری کرده‌اند. ژاپن و کره جنوبی از این دسته‌اند. برخی دیگر مانند چین و تایوان در حال هموار کردن راه خود برای رسیدن به این هدف هستند. دسته سوم نیز مانند فیلیپین وجود دارد که با وجود ناتوانی‌های اقتصادی با درک اهمیت و نقش تحقیقات پارلمانی به اختصاص

بودجه به این امر اقدام کرده‌اند. مانند فیلیپین که بودجه‌ای سالانه در حدود ۱۲۵,۰۰۰ دلار به این امر اختصاص داده است. در این قسمت به بررسی تفصیلی کشورهای ژاپن، کره جنوبی و تایوان می‌پردازیم.

ژاپن

کتابخانه ملی مجلس ژاپن^۱ به طور کلی در خدمت مجلس است تا در راه انجام وظیفه نمایندگان به کمک و همکاری پردازد.

این کتابخانه در سال ۱۹۴۴ تأسیس شده است و هم اکنون بیش از ۸۵۱ کارمند دارد که از این تعداد، ۱۵۳ نفر پژوهشگر حرفه‌ای در علوم سیاسی، حقوق، اقتصاد، و جامعه‌شناسی هستند. مدیریت این کتابخانه سالانه بر اساس اعلام نیاز مرکز توسط یک امتحان رسمی، کارمندان جدید را به استخدام خود درمی‌آورد.

این کتابخانه در سال ۱۹۹۸ دارای ۶,۸۸۰,۰۰۰ جلد کتاب بوده، سالانه ۲۹۰,۰۰۰ جلد کتاب و جزوه چاپی به این مرکز افزوده می‌شود که بر این اساس و بنابر آمار تا سال ۲۰۰۲ در حدود ۷,۷۷۵,۰۰۰ نسخه کتاب و محصولات چاپی را در خود جای داده است.

مرکز پژوهش‌ها در ذیل کتابخانه تأسیس شده و در سال ۱۹۹۵ به حداقل ۲۰,۰۰۰ مورد تقاضاهای نمایندگان پاسخ گفته است. بودجه کتابخانه و مرکز تحقیقات مانند بودجه این مراکز در استرالیا و آمریکا مشترک است و در سال ۱۹۹۸ حدود ۱۰,۸۴۰,۰۰۰ دلار آمریکا بوده است. همچنین این مرکز عضویت مجمع کتابخانه‌های شرق آسیا، آسیا و IFLA^۲ را داراست.^۳

از سال ۱۹۹۶ جدی‌ترین تغییرات در خدمات پشتیبانی اطلاعاتی قانون‌گذار در ژاپن رخ داده که به دو دسته عمده تقسیم می‌شود:

1. National Diet Library
2. International Federation of Libraries of Assemblies.

۳. ر.ک. منبع شماره یک در انتهای این قسمت.

۱. موج اتوماسیون^۱ که تأثیر خود را آشکارا در حوزه تحقیقات پارلمانی گذاشته است. این تغییر نه تنها در زمینه روش، بلکه در محصولات فعالیت‌های تحقیقاتی با به کارگیری ماشین‌ها و وسایل الکترونیکی در حال رخ دادن است.

۲. تغییر دیگر که می‌توان آن را به نوعی آن را تغییر سیاسی - اجتماعی نامید، افزایش تعداد نمایندگان جوان با اطلاعات و تحصیلکرده‌تر در مجلس است که باعث شده تقاضای تحقیقات از سوی مجلس بسیار بیش‌تر از گذشته باشد.

از آن‌جا که تقاضاها برای اطلاعات در طول دوره تغییرات آرام سیاسی در زمینه‌های اقتصادی و فرهنگ جهانی شدن به طور روزافزونی رشد می‌کند، مجلس در جستجوی راهی است تا کارکرد قانون‌گذاری خود را با پشتیبانی پژوهش‌های غنی‌تری تقویت کند و ساختار مناسبی را برای نیل به این هدف برگزیند.

کتابخانه زیر نظر رئیس مجلس نمایندگان اداره می‌شود و کمیته دائمی قوانین و مدیریت که بین دو مجلس نمایندگان و سنا به طور مشترک برپا شده است بر اجرای قوانین و مقررات نظارت دارد. دایره پژوهش و منابع قانون‌گذاری نیز در ذیل هرم اداری کتابخانه فعالیت می‌کند. این مرکز ارتباط نزدیکی با دیگر ارکان حکومتی و ۳۵ کتابخانه اداری دیگر دستگاه‌ها دارد و در زمینه خدمات کتابخانه‌ای، ساماندهی کتابخانه، گردش کتب، انتشارات دولتی و مشارکت در خدمات پژوهشی همکاری‌های نزدیکی با دیگر ارگان‌های حکومتی و قوای مجریه و قضاییه و سیصد کتابخانه بزرگ دولتی ژاپن برقرار کرده است.

در ذیل کتابخانه دایره ویژه‌ای وجود دارد که اعضای مجالس نمایندگی و سنا می‌توانند از آن انتظار خدمات اطلاعاتی و پژوهشی داشته باشند.

دایره مزبور دارای چهارده دفتر و پژوهشگران حرفه‌ای بر ۱۵۰ نفر هستند که به فعالیت‌های گوناگون پژوهشی مشغولند. جمع‌آوری اطلاعات و تحلیل‌های لوایح و طرح‌ها، ارزیابی مذاکرات مباحث طرح شده، استفاده بهینه از کتابخانه و در مواردی ارائه پیش نویس یک طرح به درخواست یک نماینده یا کمیسیون از کارکردهای عمده آن‌ها است.

علاوه بر پاسخگویی به تقاضاهای صورت گرفته، این دایره مطالعاتی را به ابتکار خود براساس مباحثی که در مجلس مطرح می‌شود و می‌تواند مفید باشد انجام می‌دهد و اغلب نتایج این پژوهش‌ها در مطالب منتشر شده از سوی این مرکز به نمایندگان ارائه می‌شود.

دفاتری که در ذیل دایره تحقیقات این مرکز فعالیت می‌کنند عبارتند از: ۱. دفتر ریاست ۲. دفتر امور عمومی ۳. بخش منابع قانون گذاری و هماهنگی‌ها ۴. دفتر منابع پژوهشی ۵. اتاق اسناد و قوانین ۶. دفتر امور سیاسی و پارلمانی ۷. دفتر اداره عمومی و امور قضایی ۸. دفتر سیاست خارجی و دفاع ملی ۹. امور مالی ۱۰. دفتر صنعت، تجارت و فناوری ۱۱. دفتر توسعه ارضی و ارتباطات ۱۲. دفتر امور فرهنگی و آموزشی ۱۳. دفتر امور اجتماعی و کارگری ۱۴. دفتر مطالعات ماورای بحری. علاوه بر دفاتر مذکور ده نوع گروه کاری دیگر بنابر موضوعات طرح شده و به طور موقت برای انجام پژوهش‌های مورد نیاز تشکیل می‌شود.

از اقدامات جالب توجه در این زمینه اقدام مربوط به دایره تأمین منابع پژوهشی است که به صورت مستقل برای خود دارای کتابخانه‌ای با ۲۰۰,۰۰۰ نسخه کتاب و امکانات وسیع برای جستجوی منابع اطلاعاتی است.

پاسخگویی بخش پژوهش، به تولید محصولات گوناگونی منجر می‌شود که از ارائه اطلاعات ساده همچون تحویل کتاب‌های امانی از کتابخانه و فتوکپی جزوات و نشریات گرفته تا کارهای تحقیقاتی و تحلیل‌های پیچیده ارائه شده توسط کارشناسان مرکز را در بر می‌گیرد.

اغلب نتایج تحقیقات تهیه شده در نشریات ادواری بخش پژوهش‌ها درج می‌شود که اهم آن‌ها عبارت است از: مراجع و منابع (به صورت ماهانه)، قانون گذاری خارجی (دو ماه یک بار)، راهنمای اخبار ماورای بحار دو هفته نامه، و انتشار موردی مختصر و مفید مباحث و تحقیقات مهم (سالانه حداقل ۴۰ مورد) این را شامل می‌شود که این تحقیقات عموماً حول مسائل بحث‌برانگیزی مانند اصلاح حکومت، تمرکززدایی، کنترل خرده فرهنگ‌ها و نظایر آن نمی‌چرخد. علاوه بر موارد فوق، در هر فصل ضمیمه عمومی مباحث طرح شده

در مجلس ژاپن (Diet) و در هر سال مجموعه قوانین و مقررات معتبر ژاپن، مفصلاً منتشر می‌شود.

آخرین برنامه‌ریزی‌های این مرکز شامل تجهیز کردن همه کارمندان تا انتهای سال ۱۹۹۷ به یک دستگاه رایانه متصل به شبکه داخلی و اینترنت و نیز دیجیتالی کردن تحقیقات و انتشارات این مرکز و ارائه آن‌ها بر روی شبکه و دیسک‌های نوری بود که به پایان رسید همچنین ساختمان جدید کتابخانه و مرکز تحقیقات طبق برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته نیز در سال ۲۰۰۲ گشایش یافت.

کره جنوبی

کتابخانه ملی کره جنوبی که کتابخانه پارلمان نیز محسوب می‌شود در سال ۱۹۵۲ تأسیس شده است. این کتابخانه در سال ۱۹۹۸ براساس آمارهای موجود ۱۰۸ کتابدار، ۲۳ پژوهشگر حرفه‌ای در امور سیاسی و دیپلماتیک، قضایی و حقوق عمومی، علوم و تحقیقات، مالی و اقتصادی، صنعت و تجارت و رفاه و محیط زیست، ۷۷ منشی و کارمند پشتیبانی، ۵۰ تکنسین و ۱۸ نفر متخصص کامپیوتر داشته است. این کتابخانه در آوریل سال ۲۰۰۲، ۱,۷۰۹,۳۷۳ عنوان کتاب و تزه‌های کارشناسی ارشد و دکتری را در بر می‌گرفت. سالانه ۸۵,۰۰۰ جلد کتاب به این تعداد افزوده می‌شود. در این مرکز هر ساله ۱۶۵۲۲ نشریه ادواری ۸۴۸ روزنامه، ۱۷,۴۰۱ انواع نوار و دیسک صوتی و تصویری، ۹۸,۷۶۸ جزوه، میکروفیلم، نقشه و کارهای هنری وجود دارد، این مرکز حداقل سالانه حداقل ۷۲۰,۰۰۰ دلار بودجه دریافت می‌کند. تحقیقات در همان کتابخانه صورت می‌گیرد.

سال ۲۰۰۴، زمان افتتاح ساختمان جدید کتابخانه و مرکز تحقیقات کره جنوبی است. که از عمده‌ترین ویژگی‌های آن، کتابخانه دیجیتالی قابل دسترس توسط کاربران اینترنتی است. این مرکز هم اکنون بزرگ‌ترین و مجهزترین ساختمان را از میان سه ساختمان مجلس در اختیار دارد و کارکرد آن پشتیبانی اطلاعاتی نمایندگان در مسیر قانون‌گذاری است.

این مجموعه جهت انجام وظایف خود به جمع‌آوری و ساماندهی منابع اطلاعاتی از همه جای دنیا برای کمک به تحقیقات مورد درخواست کمیسیون‌های مجلس می‌پردازد

همچنین محققان این مرکز جواب‌های مورد درخواست نمایندگان را در مورد منابع مطالعاتی موجود و مرتبط با موضوع درخواستی ارائه می‌کنند.

این مرکز به فعالیت‌های خود تنها به چشم پشتیبان اطلاعاتی مجلس و ارائه‌کننده خدمات به دانش‌پژوهان نگاه نمی‌کند، بلکه خود را به عنوان یک رهبر در زمینه ایجاد تغییرات مورد نیاز و فرامردن جامعه می‌داند و از طریق ارائه تحلیل‌ها و گزارش‌ها در افزایش سطح آگاهی نمایندگان از مسائل و چالش‌های پیش‌رو نقش مهمی ایفا می‌نماید.

کتابخانه ملی کره جنوبی برای افزایش صحت آمارها و ارقام و نیز ارتقای سطح کیفی تحقیقات با مراکز بین‌المللی گوناگون از جمله IFLA در ارتباط است. از جمله مراکزی که این کتابخانه با آن ارتباط دارد: ۱۳۳ مؤسسه در ۱۷ کشور آسیایی، ۱۴ مؤسسه در ۹ کشور اقیانوسیه، ۶۹ مؤسسه در ۱۱ کشور قاره آمریکا، ۸۱ مؤسسه در ۳۲ کشور اروپایی و ۲۸ مؤسسه در کشورهای آفریقایی و خاورمیانه است.

ساختار اداری کتابخانه و مرکز تحقیقات کتابخانه ملی مجلس کره جنوبی دارای چهار دایره اصلی است:

۱. دایره تحقیقات و تحلیل‌های قانون‌گذاری. این دایره خود به شش دفتر تقسیم می‌شود: ۱. دفتر امور سیاسی و دیپلماتیک ۲. دفتر امور حقوقی ۳. آموزش و علوم ۴. امور مالی و اقتصادی ۵. صنعت و تجارت ۶. رفاه و محیط زیست که هر کدام توسط یک رئیس دفتر اداره می‌شوند.

۲. دایره تحصیل اموال

۳. دایره خدمات مرجع‌ها

۴. دایره مدیریت تکنولوژی اطلاعاتی که برنامه رایانه‌ای کردن و ایجاد پایگاه‌های

اطلاعاتی بر عهده این بخش است.

خدمات و محصولات

اصلی‌ترین خدمتی که این دایره ارائه می‌دهد، تحقیقات و پژوهش‌های تحلیلی است که در قالب جزوات و بولتن‌ها ارائه می‌شود. همچنین این مرکز انتشارات ادواری نیز دارد که شامل: نگرشی بر کتابخانه ملی مجلس (دو ماه یکبار)، گزارش سالانه کتابخانه ملی مجلس، اطلاعات علمی کتابخانه ملی مجلس به شکل لوح فشرده CD-Rom و اخبار ماهانه (خبرنامه کتابخانه ملی مجلس) است.

تایوان

تایوان از جمله کشورهایی است که مرکز تحقیقات را در ذیل هرم اداری کتابخانه تأسیس کرده است. این مرکز با عنوان اداره خدمات اطلاعاتی و کتابخانه LIS^۱ در سال ۱۹۵۳ تأسیس شد و وظیفه آن تهیه منابع مورد نیاز برای قانون‌گذار به شکل تحلیل‌ها، تحقیقات و سرویس‌های ارجاعی در حمایت از کارکرد مجلس قانون‌گذاری است. این مرکز از سال ۱۹۸۳ خدمات کامپیوتری خود را آغاز کرد و سیستم اطلاعات قانون‌گذاری LEGISIS^۲ را برای ایجاد شبکه داخلی مجلس تأسیس نمود و سرانجام در سال ۱۹۹۳ این شبکه را به شبکه جهانی اینترنت متصل کرد.

رشد و گسترش این مرکز مرهون اقدامات مجموعه‌ای بود که در سال ۱۹۸۵ تحت عنوان «گسترش خدمات پژوهشی و اطلاعاتی» تأسیس شد و راهکارهایی را برای ارتقای مرکز تحقیقات تایوان ارائه نمود، که مهم‌ترین آن‌ها که امروزه مورد اجرا قرار می‌گیرد:

۱. ثبت درخواست‌ها اعم از تقاضاهای نمایندگان و افراد مرتبط

۲. تعریف و توضیح نمای پروژه‌ها

۳. تعیین ترجیحات پروژه‌ها

۴. ثبت و بررسی پیشنهادهای دریافتی نمایندگان

1. LIS: Library and Information Services

2. LEGISIS: Legislative Information System

۵. افزایش بودجه که باید گفت اقدامات اساسی در این زمینه صورت گرفت به گونه‌ای که بودجه این بخش که حدود ۷۳,۰۰۰ دلار امریکا بود به طور متوسط در طی سال‌های ۱۹۹۷-۱۹۹۰ در مجموع به مبلغی حدود ۲,۷۶۸,۲۱۸ دلار امریکا رسید. همچنین طبق اعلام این مرکز در سال ۲۰۰۰ مبلغ ۲۵۲,۲۰۱ دلار به این مرکز پرداخت شد.

۱. عضوگیری نیروهای حرفه‌ای

۲. بهینه‌سازی مدیریت اطلاعات که برای عملی ساختن آن مرکز اطلاعات قانونی LIS

تأسیس شد.

۳. استفاده از فناوری جدید که در سال ۱۹۸۶ با صد عدد رایانه آغاز شده بود و در

سال‌های پایانی قرن بیستم به دوست عدد افزایش یافت.

این مرکز وظایف خود را نسبت به نمایندگان و عموم مردم با ارائه خدمات و محصولاتی انجام می‌دهد که از آن جمله است: خدمات عمومی سالن مطالعه، امانت دادن کتاب‌ها، قرار دادن کتابشناسی و خلاصه کتب موجود بر روی اینترنت، صدور اعلامیه وصول کتاب‌های جدید، انتشار بولتن الکترونیکی قانونگذاری، سیستم اطلاعاتی قوانین چینی، ارائه خدمات میکروفیلم که بالغ بر ۳۰۰ حلقه میکروفیلم در آن موجود است. بخش جمع‌آوری و تلخیص روزنامه‌ها، انتشار حدود پنجاه اثر تحقیقاتی مابین سال‌های ۱۹۸۹-۱۹۸۶، انتشار ۲۰ جزوه و نشریه ادواری است که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از: خبرنامه کتب و اسناد (هر سه ماه یک بار)، ضمیمه اخبار قانونگذاری چینی (هر ماه)، مجموعه مرور خبرهای قانونگذاری (نامنظم)، گزیده انتشار اطلاعات (دو ماه یک بار)، سرویس پشتیبانی تصمیمات قانونگذاری که هر ماه پیشینه قوانین، مرور بر قوانین به ضمیمه مذاکرات و منبع و کتابشناسی مربوط به لوایح جاری در نشست‌های پیش رو را منتشر می‌سازد راهنمای موضوعی قوانین (نامنظم)، معرفی سیستم‌های جدید و سرویس‌های کتابخانه و مرکز (نامنظم)، کاتالوگ مرجع‌ها و قوانین. این اقدامات از عمده‌ترین تلاش‌های این مرکز برای پیشبرد سطح کیفی عملکرد خود در فدراسیون بین‌المللی کتابخانه‌های مجالس IFLA،

سرویس‌های تحقیقاتی آسیای جنوب شرقی ASLS و مجمع کتابخانه‌های پارلمانی آسیا APLAP است.

همچنین این مرکز با بیش از ۲۸ پژوهشگر متخصص در امور موضوعی و مجموعه‌ای با ۱۲۶,۴۶۵ کتاب که سالانه ۴,۵۰۰ جلد به آن افزوده می‌شود به سرویس دهی می‌پردازد.

ب) شبه قاره و آسیای میانه

در میان کشورهای تازه استقلال یافته آسیایی نمی‌توان مورد جالبی را در زمینه کتابخانه و مرکز تحقیقات جستجو کرد. این در حالی است که کشورهای تازه استقلال یافته اروپای شرقی امکانات خود را در این زمینه به نحو چشمگیر افزایش داده‌اند. افزایش چشمگیری بخشیده‌اند که در فصل مربوط مفصلاً مطرح خواهد شد. از میان کشورهای آسیای میانه به طور مثال کشور گرجستان با یک کتابخانه و مرکز تحقیقاتی در حدود ۱۰,۰۰۰ جلد کتاب دارد و تاجیکستان با کتابخانه‌ای که دارای کم‌تر از ۵,۰۰۰ نسخه خود را در حد کشورهای عقب مانده قاره آفریقا تثبیت نموده‌اند؛ هم‌چنین این کشورها در هیچ کدام از مجامع جهانی که برای ارتقای سطح کیفی پژوهشگاه‌ها و کتابخانه‌های مجالس دنیا برگزار می‌شود شرکت ندارند و حتی آمار و اطلاعات خود را برای منابع اطلاعاتی جهانی به روز نمی‌نمایند.

در آسیای مرکزی و شبه قاره، نپال از جمله کشورهایی است که علی‌رغم ضعف اقتصادی اقدام به فعالیت‌هایی عملی چون عضویت در فدراسیون بین‌المللی کتابخانه‌های مجالس IFLA و شرکت در کنفرانس‌های این مرکز نموده است و با اختصاص بودجه‌ای نزدیک به ۱۰,۰۰۰ دلار سعی در برآورده کردن و ارتقای سطح کیفیت پاسخگویی به نیازهای پارلمان نموده است. در این میان پاکستان هم نتوانسته است تشکیلات مفیدی برای خود ایجاد کند. تا پیش از انحلال مجلس و حکومت کودتا سالانه ۱۵,۰۰۰ دلار به مرکز تحقیقات این کشور تعلق می‌گرفت.

باید گفت با وجود وضعیت نامطلوب سرمایه‌گذاری در امر تحقیقات در این منطقه، کشور هندوستان نه تنها جایگاه ویژه‌ای در سطح منطقه‌ای و قاره‌ای کسب کرده، بلکه با شرکت فعال در مجامع جهانی خود را به عنوان مرکزی پویا در کنار مراکز پژوهشی مجالس کشورهای پیشرفته مطرح ساخته است. از این رو در ادامه بررسی وضعیت موجود در این کشور می‌پردازیم.

هندوستان

مرکز خدمات کتابخانه‌ای، اسنادی، پژوهشی و مراجع که اختصاراً LARRDIS^۱ نامیده می‌شود توسط رئیس خانه ملت (Loksabha) اداره می‌شود و کمیته‌ای شش نفری متشکل از نمایندگان، نقش نظارت و ارائه مشورت و همکاری با رئیس مجلس - در هر موضوعی که مربوط به گسترش کتابخانه پارلمان است - و همچنین نظارت بر کیفیت و کمیت هرگونه خرید و تحصیل امکانات و اموال تأثیرگذار است بر عهده دارد.

این مرکز با بودجه سالیانه‌ای بیش از ۱۰۰,۰۰۰ دلار در سال ۱۹۲۱ تأسیس شد و اینک دارای بیش از ۱,۲۰۰,۰۰۰ جلد کتاب است که سالانه ۲۵,۰۰۰ جلد بر این مجموعه افزوده می‌شود. روزانه دویست روزنامه به زبان‌های انگلیسی و هندی و زبان‌های رایج هندی از داخل کشور و همچنین روزنامه‌های کشورهای بریتانیا، ایالات متحده، پاکستان، مالزی، سریلانکا، اندونزی و نپال و بنگلادش به این مرکز ارسال می‌شود.

همچنین سالانه ۸۴۲ نشریه ادواری که ۲۶۳ عدد از آن‌ها خارجی است برای این مرکز فرستاده می‌شود این مرکز دارای آرشیو میکروفیلم و امکانات استفاده از آن است و اسنادی از سال ۱۸۵۸ را می‌توان در آن یافت. این مرکز وظیفه گردآوری اسناد یا کتبی را دارد که در کتابخانه‌های هندوستان موجود نیست و از سوی پژوهشگران مرکز درخواست شده است. این مطالب به صورت میکروفیلم تهیه می‌شود. شایان توجه است که این مرکز با پنجاه کشور دنیا دارای روابط مطالعاتی و پژوهشی است.

1. Library and Reference, Research, Documentation and Information Service.

LARRDIS دارای شش زیرمجموعه است: ۱. مرکز تحقیقات و ارجاعات ۲. مرکز رسانه‌ای ۳. دفتر امور پارلمانی، ۴. کتابخانه و آرشیو ۵. بخش تحقیقات و اسناد ۶. بخش ساختمان کتابخانه و رایانه‌ای کردن فعالیت‌ها^۱ و روزآمد کردن. تمام کارمندان این مرکز که ۲۴۰ نفر هستند و ۳۰ نفر از آنان را متخصصان امور مختلف در مرکز پژوهش‌ها تشکیل می‌دهد و با بودجه‌ای بیش از ۶۰۰,۰۰۰ دلار آمریکا تحت مدیریت واحدی صورت می‌پذیرد.

مرکز تحقیقات به طور دائم روزآمد می‌شود و نیز به خوبی مجهز شده است چنانکه بتواند تحقیقات را به گونه‌ای فوری و با ضریب دقت بالایی به انجام برساند.

این مرکز دارای گروه‌های پژوهشی زیر است: ۱. گروه امور سیاسی ۲. امور اقتصادی و مالی ۳. امور علمی، آموزشی، اجتماعی ۴. امور حقوقی و قانون اساسی ۵. دفتر امور پارلمانی ۶. بخش انتشارات.

وظایف مرکز خدمات پژوهشی در دو محور عمده خلاصه می‌شود:

۱. تهیه جزوات، مقالات و فهرست منابع و ارجاعات در موضوع‌هایی که پارلمان از آن‌ها درخواست می‌کند.

۲. به روز نگه داشتن اطلاعات و تحلیل‌های نمایندگان در خصوص مسائل جهانی و ملی که به صورت انتشار منظم جزوه‌ها، بولتن‌ها، بروشورها یا برگه‌ها و دیسک‌های رایانه‌ای صورت می‌پذیرد.

مرکز دارای انتشارات ادواری است که در جهت نمودار کردن فعالیت‌های تحقیقاتی و ارائه پایه‌های اطلاعاتی و تحلیلی قانون‌گذاری‌ها صورت می‌پذیرد که اهم آن‌ها عبارتند از: فصلنامه اطلاعات مجلس، منتخب القوانين^۲، فصلنامه ملخص قانون‌گذاری^۳، نشریه خلاصه کتب، گزارش‌ها و مقالات، هر سه ماه یک بار، گزیده آرا و نظرات خبر و نظر، به صورت

1. Computerisation
2. Digest of Central Acts
3. Digest of Legislative

ماهانه، منتخب اخبار علمی و تکنولوژیک^۱، به صورت ماهانه، اسناد پارلمانی^۲ هر دو هفته یک بار.

در کنار این مرکز یک مرکز رایانه‌ای به نام سیستم اطلاعات کتابخانه‌ای پارلمان (Parlis) تأسیس شده است که به ایجاد ارتباط با دیگر مراکز قانون‌گذاری در هندوستان و جهان پرداخته است و خدمات خود را با سرعت بالا در اختیار پژوهشگران مرکز می‌گذارد. ساختمان جدید کتابخانه و مرکز پژوهش‌ها در ۷ می سال ۲۰۰۲ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۱) افتتاح شد. طرح پیشنهادی این ساختمان با توجه به نیازهای روزافزون اطلاعاتی و تحقیقاتی در سال ۱۹۸۴ ارائه شده بود و در پایان سال ۱۹۹۱ طراحی شد. این مجموعه حدود ۱۴,۰۰۰ مترمربع وسعت دارد. ساختمان به طور کامل رایانه‌ای شده است و شبکه‌های LAN و WAN با سرعت بالا با دیگر مراکز حکومتی و پژوهشی کشور و جهان در ارتباط است و امکانات صوتی - تصویری و اتاق‌های کنفرانس با امکانات تله کنفرانس و ارتباطات راه دور^۳ در این مرکز بسیار پیشرفته و کامل می‌باشد.

ج) آسیای غربی و خاورمیانه

به جرأت می‌توان گفت کشورهای عربی خاورمیانه از نظر سطح سرمایه‌گذاری، ایجاد امکانات و تجهیزات و مشارکت در مجامع بین‌المللی کمی بالاتر از کشورهای آفریقایی قرار دارند. وضعیت این کشورها با توجه به سطح درآمد ملی و سرانه و نقشی که در بازارهای جهانی ایفا می‌کنند واقعاً تأسف بار است. مثلاً کشور عربستان با اختصاص سالانه مبلغ ۵۳,۰۰۰ دلار و دارا بودن یک کتابخانه با کم‌تر از ۲۰,۰۰۰ جلد کتاب در بالاترین سطح قرار دارد و اگر چه با پیوستن به IFLA (فدراسیون بین‌المللی کتابخانه‌های مجالس) در جریان آخرین پیشرفت‌های روز قرار می‌گیرد؛ اما مشارکت چندانی در ارائه مقالات و مطالب ندارد. قطر، بحرین و کویت هر کدام با اختصاص سالانه حدود ۱۰,۰۰۰ دلار و

1. Public Undertakings: News and Views
2. Parliamentary Documentation
3. Tele Communication

کتابخانه‌هایی با کم‌تر از ۱۰,۰۰۰ جلد از کشورهای دیگر منطقه هستند که پژوهش‌های خود را در ذیل کتابخانه متمرکز نموده‌اند.

از مجموعه کشورهای غرب آسیا و خاورمیانه کشورهای ایران، مصر و ترکیه اهمیت بیش‌تری برای امر تحقیقات پارلمانی فائلد که در این بخش به توضیح مبسوط وضعیت کشورهای ترکیه و مصر می‌پردازیم.

ترکیه

ترکیه کشوری است که علی‌رغم مشکلات سیاسی و اجتماعی در داخل سعی می‌کند به اتحادیه اروپا بپیوندد، از این نظر تلاش و هم‌فانون‌گذاران این کشور سرمایه‌گذاری در بخش‌هایی است که زیرساخت‌های موردنظر را تأمین کند. از آن‌جا که اهمیت سرمایه‌گذاری در امر تحقیقات، به خصوص تحقیقات برای ارتقای سطح کیفی قانون‌گذاری و وضع مقررات برای کشورهای در حال توسعه بر هیچ کس پوشیده نیست، این کشور سرمایه‌گذاری‌های خوبی را در این بخش آغاز نموده است.

کتابخانه مجلس ملی ترکیه در سال ۱۹۲۰ افتتاح شده است و همچنان تحقیقات مورد نیاز مجلس توسط گروه ویژه‌ای در کتابخانه صورت می‌گیرد. براساس آماري که این مرکز در سال ۱۹۹۹ به مرکز اطلاعات کتابخانه‌ای مجلس آلمان ارسال کرده حدود ۹۳ کارمند به طور دائم در این مرکز مشغول به کارند و حدود سیزده نفر از آن‌ها دارای تخصص‌های ویژه هستند.

تعداد کتاب‌های این مرکز اکنون باید به ۳۱۵,۰۰۰ جلد بالغ شده باشد که سالانه ۵۰۰۰ کتاب به این مجموعه افزوده می‌شود. همچنین تعداد ۳۰۰۰ نشریه ادواری و ۷۰ روزنامه از سراسر دنیا به این مرکز ارسال می‌شود.

بودجه‌ای که در سال ۱۹۹۹، به این مرکز اختصاص یافت، ۵۰۰,۰۰۰ دلار امریکا اعلام شده است که می‌توان گفت در مقایسه با بسیاری از کشورهای اروپایی از میزان بالایی

برخوردار است. با این حال این مرکز در مورد ارائه اطلاعات به عموم مردم دارای ضعف است.

این مرکز از سال ۱۹۸۱ تا ۱۹۹۵ بیش از هفتاد جلد کتاب اقدام کرده است و توسط چهار نشریه ادواری به غیر از آنچه به عنوان کارهای تحقیقاتی به مجلس ارائه می‌شود، دستاوردهای خود و گزارش‌های مجلس را اعلام می‌نماید.

ترکیه علاوه بر پیوستن به IFLA نقش مؤثری را در این فدراسیون ایفا می‌نماید. این کشور در سال ۱۹۸۹ یعنی ده سال پس از پیوستن به این سازمان به عنوان عضو هیأت اجرایی انتخاب شد و در سال ۱۹۹۵ در شهر استانبول شصت و یکمین کنفرانس جهانی IFLA را برگزار نمود.

مصر

از ابتدای دهه نود اصلاحات پرشتاب در عرصه اقتصادی و اجتماعی در جهت خصوصی‌سازی و آزاد کردن فعالیت‌های اجتماعی و آزادی بیان صورت گرفت که نتیجه آن، محیط جدیدی بود که تمام عرصه‌های اجتماعی از جمله نهادهای قانون‌گذاری را درنوردید.

امروزه افکار عمومی متقاضی اطلاعات و آگاهی بیش‌تری نسبت به اعمال پارلمان است. تأثیر این درک جدید از نقش نهاد قانون‌گذاری در اداره کشور (به خصوص در حوزه کنترل قوه مجریه) با توجه به قاعده‌مند کردن قوانین و سیاست‌هایی که تأثیراتی اجتناب‌ناپذیر بر تحولات اجتماعی - اقتصادی کشور داشته باشد و آثار منفی آن را به حداقل برساند، ضرورت مطالعات کاربردی در زمینه هر نوع سیاست‌گذاری و به خصوص روش قانون‌گذاری در مصر را به نمایش گذارده است.

شروع گسترش فعالیت‌های پژوهشی مجلس در مصر به اواخر دهه هشتاد می‌رسد. این زمان برای تأسیس یک واحد جدید که بتواند با نیازهای روز خود را مطابقت بدهد، زمان مناسبی بود.

هدف اصلی این واحد جدید ایجاد مطالعات عینی و نیز متعادل کردن تحلیل مباحث موجود در صحن مجلس بود اما این مرکز نه تنها به موضوعات و مسائل طرح شده در پارلمان، بلکه به مباحث مهم توسعه در سطوح ناحیه‌ای، کشوری و منطقه‌ای و بین‌المللی نیز می‌پردازد.

از جمله مأموریت‌هایی که این مرکز از سوی پارلمان بدان گماشته شده، پاسخ دادن به نیاز جدی اطلاعاتی و ایجاد دسترسی آسان و سامان یافته در جهت دنبال کردن هر موضوعی است که در گذشته مطرح بوده است. برای همین خلاصه‌هایی را از رویه‌ها، بحث‌ها و تصمیمات نهایی مربوط به هر موضوع در اختیار نمایندگان قرار داده می‌شود تا از تورم قانون‌گذاری و تصویب قوانین متعارض و مذاکرات بیهوده و تکراری جلوگیری شود. از هنگام تعیین جایگاه، مرکز خدمات پژوهشی به عنوان واحدی مستقل از کتابخانه تأسیس و حتی در محل دیگری برپا شد. دلیلی که برای این امر ذکر می‌شد این بود که قرار دادن یک واحد جدید در زیر هرم اداری کهنه و پیچیده کتابخانه استقلال و قدرت عمل این واحد را می‌گیرد و خلایق و نیروی پرحرارت اعضای پژوهشکده را تحلیل می‌برد - هر چند که لزوم ارتباط این دو بخش بر کسی پوشیده نبود - در هر صورت به نظر می‌رسید مناسبتر این باشد که هر دوی آن‌ها جزئی از ساختار عریض‌تری باشند، بنابراین در سال ۱۹۹۸ هر دو بخش کتابخانه و مرکز تحقیقات به دبیرخانه کل پارلمان الحاق شدند.

بر اساس مدارکی که از سال ۱۹۸۹ برجای مانده پیش از تأسیس این مرکز هیچ‌کدام کمیته پژوهشی که هر کدام دارای پنج الی بیست محقق بود وظیفه جمع‌آوری گزارش‌ها برای کمیسیون‌های مجلس را بر اساس موضوعات مطرح در کمیسیون برعهده داشت. طرح اولیه ایجاد این مرکز با شش متخصص در رشته‌های حقوق، اقتصاد و علوم سیاسی اجرا شد و امروزه این مرکز سی و شش نفر پژوهشگر متخصص حتی در رشته‌های کشاورزی، تاریخ و جامعه‌شناسی دارد.

از عمده‌ترین مشکلاتی که این مرکز در بدو تأسیس با آن روبه‌رو شد، جذب نیروهای کارشناس کمیسیون‌های مجلس بود که نمی‌توانستند خود را با نیازهای مدرن پارلمان و

روش‌های جدید وفق دهند. بنابراین مدیران مرکز تصمیم گرفتند فارغ‌التحصیلان جدید و فعال دانشگاه‌ها را به خدمت بگیرند. اما مشکل آن‌جا بود که این افراد با حقوق‌های بالاتر به زودی جذب مراکز تحقیقاتی دیگر یا بازار کار بهتر می‌شدند. هر چند سعی می‌شد با حقوق و مزایای بالاتر این افراد حفظ شوند، ولی ساختار اداری خشک و انعطاف‌ناپذیر پارلمان، تحرک و پویایی را از بین می‌برد. بنابراین اینک با استفاده از روش‌های منعطف‌تری در مسائل مالی با محققان برخورد می‌شود. بر اساس ساعت کار مفید به آن‌ها حق‌الزحمه پرداخت می‌گردد، برای آن‌ها دوره‌های ویژه آموزش زبان انگلیسی و پژوهشگری و تحلیلگری برگزار می‌نمایند و نیز سمینارها و کنفرانس‌های گوناگون در زمینه تحقیقات در مصر تدارک دیده شده است که این افراد در آن شرکت دارند. همچنین این افراد با پیوستن به فدراسیون جهانی کتابخانه‌های مجالس IFLA سعی در ارتباط با مراکز جهانی دارند.

از دیگر بخش‌هایی که در کنار کتابخانه به ارائه خدمات به مرکز پژوهش‌های پارلمان مصر می‌پردازد، بحث روز جهانی یعنی فناوری اطلاعاتی است که در سال ۱۹۹۴ در مجلس تأسیس شد و اینک بحث در خصوص پیوستن این بخش به مرکز تحقیقات و کتابخانه در هرم اداری پارلمان، مطرح است.

در پایان باید گفت از علایق ویژه این مرکز، مطالعات تطبیقی است که در ارتباط با دیگر مجالس دنیا بر روی موضوعات مورد علاقه قانون‌گذاران صورت می‌گیرد. این مطالب نه تنها سطح فرهنگ و مطالعات نمایندگان را افزایش می‌دهد، بلکه شکاف بزرگی را که میان فرهنگ برخی از کشورهای عربی با کشورهای پیشرفته دنیا وجود دارد پر می‌کند.

محصولاتی که این مرکز تولید می‌کند طیف وسیعی از اوراق چاپی از جمله خلاصه و تحلیل لوایح، طرح‌ها، آمار و ارقام و نیز گزارش‌های مورد درخواست نمایندگان است. همچنین این مرکز جزوات و کتابچه‌هایی را در جهت تنویر افکار عمومی نسبت به فعالیت‌های مجلس و نقش آن در اداره کشور به طور ادواری منتشر می‌سازد؛ بنابراین به

طور کلی محصولات این مرکز را می‌توان در سه دسته عمده پیش‌نویس‌ها^۱ گزارش‌ها^۲ و جزوه‌های داخلی^۳ تقسیم نمود.

۲. قاره آفریقا

ضعف و توسعه‌نیافتگی کشورهای قاره آفریقا باعث شده در تمام زمینه‌های علمی و پژوهشی توان چندانی برای سرمایه‌گذاری نداشته باشند. طبیعتاً در امر تحقیقات پارلمانی نیز ضعف‌های عمده‌ای گریبانگیر این کشورها است. با وجود این، پاره‌ای از کشورها مانند الجزایر، مصر، کامرون و زیمبابوه سرمایه‌گذاری‌های بیش‌تری در این باره کرده‌اند. آفریقای جنوبی نیز با تأسیس یک کتابخانه پارلمانی و با توجه به سیستم حزبی بودن (نماینده‌نگی نسبی) وظیفه تحقیقات را بر عهده مراکز پژوهشی احزاب گذاشته است. در این بین، کشور الجزایر با اختصاص مبلغی در حدود بیست هزار دلار در سال و تأسیس پژوهشگاه در ذیل کتابخانه و انتشار دو نشریه ادواری، ماداگاسکار و مراکش، با کتابخانه و مرکز پژوهش‌هایی در ذیل آن که در بردارنده مجموعه‌ای در حدود ۱۵,۰۰۰ جلد کتاب است و بودجه سالانه حدود ۴۰,۰۰۰ دلار در سطح بهترین کشورهای این قاره قرار دارند. در ادامه به بررسی وضعیت دو کشور کامرون و زیمبابوه می‌پردازیم که با پیوستن به IFILIA سعی در ارتقای سطح کیفیت پژوهش‌ها و ارائه اطلاعات به مجالس خود دارند.

زیمبابوه

از سال ۱۹۲۳ که کتابخانه مجلس این کشور تأسیس شد تا سال ۱۹۹۹ پارلمان دارای چهار بخش مجزا برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز خود بوده است: ۱. دایره تحقیقات ۲. بخش کتابخانه ۳. روابط عمومی ۴. دفتر فناوری اطلاعات IT که در سامانه تشکیلاتی پارلمان در ذیل دبیرخانه که توسط نایب رئیس مجلس اداره می‌شد، قرار داشت.

1. Minutes
2. Reports
3. Directories

از آنجا که ادغام کتابخانه و مرکز تحقیقات به عنوان بهترین شیوه برای تأسیس این نهاد پیشنهاد شده است، پارلمان تصمیم گرفت با همکاری و مشاوره کشورهای چون انگلستان، استرالیا و کانادا، به تعریف و بازسازی مجدد ساختار کتابخانه به عنوان مهم‌ترین تهیه کننده اطلاعات مورد نیاز تحقیقات خود پردازد. لازم به ذکر است که بنابر اعلام این مرکز در سال ۱۹۹۸ حدود ۱۷۰,۰۰۰ جلد کتاب در این کتابخانه موجود بوده و سالانه نیز تعداد سی صد کتاب به این مرکز افزوده می‌شود که در میان کتابخانه‌های مجالس کشورهای آفریقایی در بالاترین سطح قرار دارد.

بنابراین با توجه به این که پیش از آن، مرکز تحقیقات به علت کمبود ارتباط و همکاری خود با کتابخانه و وقت زیادی را صرف گردآوری بانک‌های اطلاعاتی می‌نمود این طرح - ادغام دو بخش - و به علاوه قرار گرفتن بخش فناوری اطلاعات در ذیل هرم اداری بخش خدمات اطلاعاتی، آن‌ها را هم سو و هم جهت نموده است.

با همکاری مشاورین مرکز، فعالیت‌های بخش تحقیقات تعریف شده است و نتایج آن به صورت اطلاعات و تحلیل‌های شفاهی و نوشتاری در اختیار نمایندگان قرار می‌گیرد. این بخش هم اکنون به ارائه گزارش‌های خلاصه و مفید فوری، تحلیل لوایح، ارائه یادداشت‌ها و تحقیقات به هر یک از نمایندگان که آن‌ها را درخواست نمایند و توزیع برگه‌ها و بروشورها بین افراد در هنگام برگزاری جلسات و کنفرانس‌ها می‌پردازد.

قسمت دیگری که در کنار کتابخانه و پژوهشگاه به فرایند جمع‌آوری و انتقال اطلاعات کمک می‌کند قسمت فناوری اطلاعات IT است. از آنجایی که طی دو دهه گذشته، آوری اطلاعات به عنوان عامل مؤثر در ایجاد منابع اطلاعاتی و تحقیقاتی خود را بر روابط جدید علمی تحمیل کرده است، پارلمان زیمبابوه در دهه نود این بخش را ایجاد نمود که تا سال ۱۹۹۹ وظایف تعریف شده معینی نداشت و صرفاً به تهیه سخت‌افزار و نرم‌افزارهای مورد نیاز پارلمان می‌پرداخت اما از آن سال این بخش تبدیل به مهم‌ترین پشتیبان بخش پژوهشی شده است.

این مرکز با پیوستن به فدراسیون جهانی کتابخانه‌های مجالس در ارتقای سطح کیفیت فعالیت‌های خود در پهنه جهانی تلاش می‌کند.

کامرون

از سال ۱۹۴۵ که کتابخانه مجلس نمایندگان کامرون تأسیس شد تا سال ۱۹۹۵، این مرکز صرفاً در زمینه کتابداری و جمع‌آوری اسناد گسترش یافت، اما در ماه می همان سال کتابخانه با تغییرات ساختاری به مرکزی با سه بخش تبدیل شد: ۱. کتابخانه، ۲. آرشیو، ۳. مرکز تحقیقات.

کتابخانه وظیفه دارد نیازهای مطالعاتی پژوهشگران مجلس و نیز نمایندگان را در نظر بگیرد. این کتابخانه همچنین برنامه‌هایی را در جهت ارتقا به سطح فرامردن در دست تهیه دارد. آرشیو نیز در حقیقت حافظه پارلمان است و کلیه اسناد و مدارک مجلس در آن جا نگاه‌داری می‌شود.

مرکز تحقیقات یک پشتیبان اطلاعاتی ساماندهی شده است که به طور کامل نیازهای اعضای مجلس را در نظر می‌گیرد و به همه کارکنان و نمایندگان مجلس خدمات ارائه می‌کند و نیز وظیفه آموزش کارمندان و متخصصان مجلس را بر عهده دارد. فعالیت‌های این مرکز حول دو محور مطالعه و آموزش صورت گرفته است. در محور اول در این مرکز دو گونه مطالعه صورت می‌گیرد:

۱. مطالعه سوابق: این مطالعات در آشکار شدن گستره هر بحث قانون‌گذاری که در گذشته دور یا نزدیک مطرح شده است کمک می‌کند؛ عمده منابع این مطالعات بانک اطلاعاتی و آرشیو مجلس است که مذاکرات سابق و فعالیت‌ها و مطالعات انجام شده و نحوه برخورد با آن مسأله را در گذشته می‌تواند به خوبی آشکار سازد تا علاوه بر ایجاد الفت ذهنی با آن مطلب برای نمایندگان از دوباره کاری و وضع مکرر قوانین جلوگیری شود. نتایج این تحقیق‌ها به صورت گزیده مطالب یا معرفی منابع و کتاب‌شناسی جهت مطالعه نمایندگان ارائه می‌شود.

۲. مطالعات مربوط به آینده: کارکرد این مطالعات ارتقای سطح دانش نمایندگان در ارتباط با مشکلات پیش رو است. به ویژه این پژوهش‌ها به بررسی مسائلی مانند بدهی، فقر، جهانی شدن، فقدان امنیت و ... می‌پردازند.

در محور دوم، این مرکز تلاش می‌کند تا فهم بهتری را برای نمایندگان از نهادهای بین پارلمانی مانند اتحادیه بین‌المجالس (IPU)^۱ و اتحادیه پارلمان‌های آفریقایی (UPA)^۲ و پارلمان‌های کشورهای مشترک‌المنافع ایجاد کند، همچنین وظیفه ارتقای سطح دانش و مهارت کارمندان و تربیت متخصصان برای پاسخگویی به نیازهای این مرکز و دیگر سازمان‌ها بر عهده مرکز تحقیقات است.

با توجه به آنچه گفته شد این مرکز نقش نهادی مشورتی را به عنوان یک گروه در جامعه رقابتی و متکثر کنونی برای مجلس بازی می‌کند. بنابراین باید جواب نیازهای روزمره نمایندگان را در امر قانون‌گذاری بدهد، زیرا مجلس یک رئیس است و نه یک تکسین. این وظیفه بر عهده گروه‌های تحقیقاتی گذارده شده تا زمینه‌های علمی و فنی لوایح و طرح‌ها را مورد تدقیق و موشکافی قرار دهند. در این جهت، ساخت منعطف مرکز، کمک شایانی به پاسخگویی به جنبه‌های مختلف تقاضاهای مجلس است.

اهمیت بودجه مرکز پژوهش‌های مجلس کامرون به خوبی درک شده است و به عنوان یکی از اولویت‌ها در تعیین بودجه مجلس محاسبه می‌شود و از آن‌جا که در ذیل ساختار اداری رئیس مجلس فعالیت می‌کند، با موافقت او، بودجه این مرکز از بودجه کل پارلمان پرداخت می‌گردد. بودجه این مرکز در سال ۱۹۹۵ مبلغ ۲۱,۰۰۰ دلار امریکا اعلام شده است که نسبت به اغلب کشورهای آفریقایی و حوزه خلیج فارس و خاور میانه عربی در بالاترین سطح قرار گرفته است.

با توجه به نیازهای گسترده اطلاعاتی و نیز گسترش فناوری اطلاعاتی و نیاز به سرعت بالا در جمع‌آوری و پردازش داده‌ها، این مرکز با پیوستن به برنامه‌های مؤسسه^۳ و همکاری

1. IPU: Inter parliamentary Union
2. UPA: Union of Parliaments of Africa
3. Paradoc

و برنامه‌ریزی‌های مستشاران کانادایی به گسترش تکنولوژیک در ارتباط با کتابخانه و آرشیو اقدام کرده است. می‌توان گفت چنین ساختاری به گفته رئیس این مرکز، نشانگر نقش فعال در هدایت و سامان‌دهی قانون‌گذاری در کشور است.

۳. قاره اقیانوسیه

قاره اقیانوسیه توسط کشورهای مشترک‌المنافع توانسته از نظر سرمایه‌گذاری در امر تحقیقات جایگاه خوبی را در عرصه بین‌المللی کسب نماید؛ به ترتیبی که کشور نیوزلند با دارا بودن کتابخانه‌ای حدود ۵۳۰,۰۰۰ جلد و مرکز تحقیقات مجهز با بودجه معادل ۲۴۰,۰۰۰ دلار آمریکا با توجه به نسبت جمعیت و درآمد ملی، جایگاه خوبی را کسب کرده است. کشور دیگر این قاره یعنی استرالیا در کنار کشورهای ردیف اولی چون آمریکا و ژاپن بالاترین بودجه را به امر تحقیقات پارلمانی اختصاص داده است و توانسته یکی از مهم‌ترین مراکز پژوهشی دنیا را تأسیس کند که در ذیل به توضیح ساختار و فعالیت‌های این مرکز می‌پردازیم.

استرالیا

کتابخانه و مرکز تحقیقات

کتابخانه پارلمان استرالیا در سال ۱۹۰۱، بنا بر الگوی کتابخانه کنگره آمریکا ساخته شده و اکنون یکی از مهم‌ترین پژوهشگاه‌ها و منابع اطلاعاتی مراکز قانونگذاری در جهان محسوب می‌شود. بعد از جنگ جهانی دوم، مجلس تصمیم به بازسازی سیستم کتابخانه و خدمات اطلاعاتی خود گرفت. در ابتدای دهه شصت دکتر راسل کوپ به مطالعات مفیدی پرداخت در سال ۱۹۶۶ پارلمان کشورهای مشترک‌المنافع استرالیا اقدام به ایجاد یک مرکز تحقیقات براساس مدل سرویس پژوهش‌های کنگره آمریکا CRS نمود.

پیش از افتتاح مرکز خدمات پژوهشی در استرالیا در سال ۱۹۶۶، در جایی که فقدان روش‌های جایگزین به چشم می‌خورد، ارتباط قوی میان دانشگاه ملی استرالیا و پارلمان

برقرار شده بود، اما همچنان جای خالی یک مرکز مستقل که بتواند نقش هدایت و سامان‌دهی اطلاعات و تحلیل‌های مورد نیاز پارلمان را فراهم سازد به شدت احساس می‌شد. در سال ۱۹۸۴ این مرکز مجهز به یک پایگاه رایانه‌ای شد که به تمام کتابخانه‌های پارلمانی کشورهای مشترک‌المنافع متصل بود و می‌توانست اطلاعات مورد نیاز خود را برای محققین چاپ و تکثیر نماید. امروزه این مرکز با اتصال به شبکه جهانی اینترنت، نیاز پژوهشگران را از طریق اطلاعات موجود در دیگر کتابخانه‌های جهان برآورده می‌سازد.

پیش از آن که بخش کتابخانه و تحقیقات مجلس به محل جدید پارلمان انتقال یابد، برنامه‌هایی در جهت گسترش خدمات و کاربردی کردن تحقیقات ارائه شد که از جمله آن‌ها تأمین امکانات تکنولوژیک دفاتر، بهبود وضعیت اطلاع‌رسانی و تقویت روابط در جهت شناسایی و برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی و تحلیلی نمایندگان بود.

بر اساس اطلاعاتی که بر روی سایت این مرکز در دسترس عموم قرار داده شده، همه کارکنان این مرکز به یک رایانه متصل به شبکه داخلی و اینترنت مجهزند و دارای برنامه‌های پردازشگر اطلاعات و آمار مجهز هستند.

این مرکز در سال ۱۹۹۸ دارای ۲۱۸ کارمند بود که از آن میان ۵۱ نفر پژوهشگر حرفه‌ای در موضوعات مختلف بودند. این رقم در سال‌های بعد به طرز چشمگیر افزایش یافت، به صورتی که در سال ۲۰۰۰، تعداد ۱۸۱ نفر در آن مرکز مشغول فعالیت‌های پژوهشی بودند و به ۴۰,۵۶۵ مورد تقاضای نمایندگان پاسخ دادند. این رقم در سال ۲۰۰۱ با کاهش چشمگیری رو به رو بود و تعداد تقاضاها به ۳۰,۰۰۰ مورد تنزل یافت و مرکز ناچار شده است در سال ۲۰۰۲ با ۱۶۱ کارمند به فعالیت پردازشگر بودجه‌ای که برای سال ۲۰۰۱ در نظر گرفته شده مبلغ ۱۴,۹۷۵,۰۰۰ دلار استرالیا تقریباً معادل ده میلیون دلار امریکا است و از این جهت باید گفت استرالیا پس از ژاپن و بالاتر از ایالات متحده در جهت تحقیقات پارلمانی و امور کتابداری و مدیریت اطلاعات، هزینه صرف می‌کند.

کارکردهای این مرکز

۱. جستجوگر دائماً متصل^۱ پژوهشگران در جهت روزآمد کردن اطلاعات و ارقام موجود در مرکز در حال جمع آوری و روزآمد کردن آمار و ارقام و اطلاعات مورد نیاز هستند.
 ۲. سرویس اعلام تقاضاهای فوری نمایندگان به پژوهشگاه.
 ۳. گسترش مخزن اطلاعاتی مرکز.
 ۴. قرار دادن تحقیقات این مرکز بر روی شبکه.
 ۵. جمع آوری روزنامه‌های الکترونیکی.
 ۶. رهبری توزیع و دسترسی به خطوط اینترنتی در پارلمان.
 ۷. آموزش و ارائه پیشنهادهای مفید برای مراجعین مرکز در جهت ارتقای سطح دستیابی به اطلاعات شبکه‌ای و مدیریت اطلاعات.
- این مرکز در راستای انجام وظایف خود به شکلی کامل‌تر اقدام به انتشار محصولات خود می‌کند. محصولات مرکز اطلاعات و تحقیقات جهت توزیع در میان نمایندگان مجلس و مجلس سنا تهیه می‌شود. برای تهیه این جزوات دقت زیادی به دلیل افزایش صحت و سقم مطالب و تحلیل‌ها صورت می‌گیرد. تحلیل‌ها، پیشنهادها و مشورت‌های ارائه شده در این برگه‌ها توسط نمایندگان در مباحث، مذاکرات و دیگر امور کارشناسی در پارلمان مورد استفاده قرار می‌گیرد، این پیشنهادها اغلب جنبه حقوقی و قانون گذاری دارند و هیچ کدام رسمی تلقی نمی‌شوند. همچنین مرکز تحقیقات و اطلاعات مجلس (IRS) آمادگی دارد در هر زمان با هر یک از نمایندگان در مورد اطلاعات و مباحث منتشر شده به بحث پردازد.

گفتنی است این مرکز بنا بر نیازهای شناسایی شده اقدام به انتشار جزوات ادواری متعددی می‌کند که اهم آن‌ها در ذیل ذکر شده است:

۱. خلاصه لوایح^۲: این مجموعه در صدد ایجاد نگاهی مستقل به لوایح ارائه شده از طرف قوه مجریه به پارلمان است، همچنین به بررسی و پژوهش در مورد طرح‌های سناتورها

1. Online Explorer
2. Bill Digest

و نمایندگان می‌پردازد. این تحلیل‌ها خلاصه‌ای ساده به زبان انگلیسی از طرح‌ها و لوایح و اهداف و زمینه‌های آن‌ها و نیز مقررات موجود و مربوط به آن ارائه می‌دهد.

۲. بررسی بودجه^۱: این جزوات خلاصه‌ای از رئوس بودجه و برنامه‌های مالی دولت را به همراه اهداف و تحلیل‌های مربوط به آن در اختیار نمایندگان قرار می‌دهد، لکن آن‌ها برای ایجاد درک کامل و عمیق و همه‌جانبه بودجه طراحی نشده‌اند.

۳. تفسیر روز: خلاصه‌ای از اخبار و مطالب روزنامه‌ها و رادیو و تلویزیون‌های استرالیا را در اختیار نمایندگان قرار می‌دهد.

۴. خلاصه مباحث روز^۲: برگه‌هایی است که در مورد آخرین مباحث برانگیخته شده در جامعه و صحن سیاسی کشور ارائه می‌شود.

۵. آمار ماهانه اقتصادی و اجتماعی: توسط گروه آمار مرکز تحقیقات منتشر می‌شود و شامل ارقام و محورها و جدول‌هایی است که اطلاعات آماری جمع‌آوری شده را به صورت نمایشگرهای آماری بدون تحلیل ارائه می‌دهد.

۶. جزوات تحقیقی^۳: این جزوات تحلیل‌ها و تحقیقات عمیقی را نسبت به موضوعات برگشتی از سوی کمیسیون‌های مختلف ارائه می‌کند.

۷. مجموعه موضوعات^۴: در این مجموعه نظرات و علایق قانون‌گذاری نمایندگان برحسب موضوع، جمع‌آوری می‌شوند.

۴. قاره اروپا

کشورهای اروپایی با توان تحقیقاتی بسیار بالا، پس از آمریکا دومین قدرت علمی جهان و از نظر فناوری پس از آمریکا و ژاپن سومین قدرت محسوب می‌شوند. اما در سال‌های اخیر، به دلیل کناره‌گیری صنعت از سرمایه‌گذاری در هزینه‌های تحقیقاتی، عملکرد اروپا تقریباً ثابت مانده است.

1. Budget Review
2. Current Issues Brief
3. Research Papers
4. Subject Collections

به دلیل کناره‌گیری صنعت از سرمایه‌گذاری در هزینه‌های تحقیقاتی، عملکرد اروپا تقریباً ثابت مانده است.

طبق سالنامه آماری که یونسکو در سال ۱۹۹۴ منتشر کرد، در کشورهای اروپایی نسبت اعتبارات تحقیقاتی به تولید ناخالص ملی به ترتیب زیر بوده است:

۱۹۹۰	۱۹۸۵	۱۹۸۰	۱۹۷۵	۱۹۷۰
۲/۲۱	۲/۰۲	۱/۸۱	۱/۷۸	۱/۷

الف) اروپای غربی

کشورهای اروپای غربی از پیشگامان امر تحقیقات محسوب می‌شوند. براساس شواهد، اولین کتابخانه پارلمانی جهان در سال ۱۷۹۶ در پارلمان کشور فرانسه تأسیس گردیده است. از دلایل پیشرفت مراکز تحقیقاتی و کتابخانه‌های پارلمانی در اروپای غربی، ارتباط نزدیک کتابخانه‌ها و مراکز تحقیقاتی این کشورها با یکدیگر و شرکت در کنفرانس‌ها و سمینارهای منطقه‌ای است. این گروه از کشورها اغلب طرفدار سیستم دو پارلمانی هستند که هر پارلمان کتابخانه خود را مشخص و جدا می‌کند.

تعداد متوسط کتاب‌ها ۱۰۰,۰۰۰ عنوان است. البته این رقم در کتابخانه‌های کوچک جهان به ۲۵۰ تا ۴۰۰ عنوان می‌رسد اما در اروپای غربی کوچک‌ترین کتابخانه متعلق به کشور مالت با ۱,۶۵۰ عنوان است. تعداد روزنامه‌ها در اروپای غربی به ترتیب از ۵۰ - ۴۵ عنوان تا ۲۰۰-۱۰۰ عنوان در کشورهای بزرگ‌تر است. تعداد ماهنامه‌ها ۶۵۰ عنوان است. آمار ارائه شده در جدول، بودجه مربوط به مجلس نمایندگان را بیان کرده است. مجلس سنای اسپانیا در سال ۱۹۹۸ بودجه‌ای معادل ۱۶۱,۰۰۰ دلار داشته است.

نام کشور	سال	ساختار مرکز تحقیقات و کتابخانه مجلس	میزان بودجه
سوئد*	۱۹۹۸	بخش خدمات پژوهشی در ذیل هرم اداری کتابخانه است	۱۰۶,۲۵۰ دلار
لیختن اشتاین	۱۹۹۶	مرکز تحقیقات جدا از کتابخانه فعالیت دارد	۲۶۰,۰۰۰ دلار
اسپانیا	۱۹۹۵	دو مجلس دارای دو کتابخانه هستند و مرکز تحقیقات زیر مجموعه کتابخانه است	۶۶۰,۰۰۰ دلار
هلند	۱۹۹۹	مرکز تحقیقات به عنوان بخشی از کتابخانه فعالیت می کند.	۵۸۰,۰۰۰ دلار

* عضو IFLA است.

تعداد کتاب‌ها: در سوئد ۷۰۰,۰۰۰ جلد، در لیختن اشتاین ۱۸۰,۰۰۰ جلد، در مجلس سنای اسپانیا ۲۷۱,۰۰۰ عنوان که سالانه ۶۰۰۰ جلد افزوده می شود و در مجلس نمایندگان هلند ۵۰۰,۰۰۰ کتاب با افزایش سالانه ۱۱ هزار و ششصد جلد است. در این بخش قصد داریم به بررسی کشورهای آلمان، انگلستان، ایتالیا، یونان و پرتغال.

آلمان

بوندستاگ^۱ آلمان مرکز تحقیقات بزرگی را در خود جای داده است که پس از ایالات متحده امریکا و ژاپن دارای مقام سوم در جهان است. این مرکز در سال ۲۰۰۰، مبلغ ۱,۱۷۲,۶۰۰ دلار بودجه دریافت کرده است. این مرکز همچنین زیر مجموعه کتابخانه است و به چهار شاخه تقسیم می شود: بخش اسناد و مدارک که شامل آرشیو بوندستاگ، مرکز نشر اسناد و مدارک، کتابخانه بوندستاگ و مرکز رایانه. دو بخش تحقیقاتی دیگر نیز وجود دارد که متشکل از کارمندان و دبیران کمیته های ثابت است.

کارمندان و محققانی که در این دو بخش استخدام می شوند، با نمایندگان به طور انفرادی در زمینه تحقیقات همکاری می کنند. چهارمین بخش، بخش درخواست ها است که

1. Bundstag

زیادی افراد متخصص برخوردارند که برخی از آنها برتر از متخصصان بوندستاگ و حتی برتر از متخصصان دیگر کشورهای جهان هستند.

کتابخانه بوندستاگ در سال ۱۹۴۹ تأسیس شد و دارای ۱,۴۵۰,۰۰۰ جلد کتاب است و همچنین یازده هزار نشریه ادواری دارد.

به طور کلی ۱۲۳ محقق در مرکز تحقیقات و کتابخانه آلمان فعالیت می‌کنند. از این میان، ۹۶ متخصص موضوعی که در دوازده زمینه سازماندهی شده‌اند، در مرکز تحقیقات مشغول به فعالیت هستند. کتابخانه بوندستاگ ۹۲ کارمند دارد که شانزده نفر آنها محقق هستند و یازده محقق در دیگر سازمان‌های مرکز تحقیقات مشغول به کارند. در دسامبر سال ۱۹۹۶ دفتر راهنمای مرکز تحقیقات آلمان خط تلفن ویژه‌ای را برای ارائه خدمات بهتر به نمایندگان ایجاد کرد.^۱

ایتالیا

کشور ایتالیا عضو IFLA بوده و دارای دو مجلس و دو کتابخانه است که مرکز پژوهش‌ها در ذیل هر کتابخانه تأسیس شده است.

مرکز تحقیقات و اسناد مجلس نمایندگان ایتالیا به طور بنیادی تغییر و سعی کرده خود را با نیازهای یک جامعه مدرن تطبیق دهد. این مرکز، امروزه ارتباط متفاوتی با دولت و نهادهای اجرایی دارد. مرکز تحقیقات و اسناد مجلس نمایندگان، علاوه بر فراهم آوردن اسناد تحلیلی و اطلاعات مربوط به قانونگذاری، توانایی ترکیب نتایج این اطلاعات و استفاده از منابع مجازی اطلاعات را دارد.

در سال ۱۹۹۵، ۸۹۰,۰۰۰ دلار بودجه به کتابخانه مجلس نمایندگان اختصاص یافته است. این کتابخانه در همان سال، ۹۰۰,۰۰۰ جلد کتاب در اختیار داشته است که سالیانه پانزده هزار جلد کتاب به آن افزوده می‌شود. این کتابخانه دارای ۸۶ کارمند و ۳۳ پژوهشگر

۱. hot-line با خط تلفن ویژه، خط تلفن مستقیم بین سران کشورهاست به ویژه در مواقع ضروری و بحرانی است.

در امور مختلف بوده است. پنج هزار ماهنامه و سالنامه و فصلنامه نیز در این کتابخانه نگهداری می‌شود. این کتابخانه مورد استفاده عموم است.

کتابخانه مجلس سنا در سال ۱۸۴۸ تأسیس شد و تقریباً ۵۰۰ هزار جلد کتاب و ۳۵۰۰ ماهنامه دارد. مرکز تحقیقات مجلس سنا موظف به انجام امور مربوط به اسناد و مدارک، مشاوره و تحقیقات و همکاری نزدیک با کمیته‌های دائمی پارلمان گردیده است. بخش اطلاع‌رسانی پارلمان با آرشیوهای مجلس سنا در ارتباط است تا اطلاعات مورد نیاز دو مجلس را تأمین کند. این بخش تصمیم بر ترمیم گزارش‌های مربوط به مذاکرات پارلمان از سال ۱۸۴۸ از طریق میکروفیلم و دیسک‌های نوری گرفته است.

کتابخانه مجلس سنای ایتالیا سی محقق دارد. از مجموع محققان در هر دو کتابخانه، ۲۵ نفر آنان، حقوقدان هستند و بقیه، کارمند اسناد و مدارکند.

انگلستان

مجلس عوام و مجلس لردها در انگلستان هر یک دارای یک کتابخانه است. کتابخانه مجلس عوام بزرگ‌تر و کاراتر است و در دهه‌های اخیر رشد روزافزونی یافته است. علاوه بر مکان اصلی این کتابخانه در کماخ وست‌مینستر، هم اکنون این کتابخانه شعبه‌ای در ساختمان جدید پارلمان واقع در خیابان پارلمان قرار گرفته و انتشار جزوات تحقیقاتی خود را توسعه بخشیده است.

کتابخانه مجلس عوام با بیش از صد کارمند در دو بخش سازماندهی شده است: بخش پارلمانی که امانت دادن کتاب‌ها و ارائه خدمات تکنیکی مربوط به کتابخانه‌ها را بر عهده دارد و بخش تحقیقاتی که پاسخگویی به نیازهای نمایندگان درباره موضوعات ویژه، فراهم آوردن آمارها و مقالات برگزیده‌ای را که به موضوع مربوط هستند از وظایف آن است.

این بخش، در سال با هزاران تقاضا مواجه می‌شود، حال آن‌که تعداد این رقم در بخش پارلمانی، بیش از پنجاه هزار تقاضا در سال است. کتابخانه پارلمان هم اکنون توانسته به

شکلی از سیستم^۱ Polis دست پیدا کند. این سیستم از سال ۱۹۸۰ آغاز به کار کرده است. اگر چه کتابخانه تعداد بسیار زیادی کتاب در اختیار ندارد اما ارقام وسیعی از تعداد روزنامه، ماهنامه و مجله و ... می‌توان ارائه داد که از سطح بالایی برخوردار است. مجلس عوام ۲۵۰ هزار کتاب دارد، سالانه ۴۰۰۰ جلد به آن اضافه می‌شود.

جزوات تحقیقی، برگه‌های اطلاعاتی، اسناد کتابخانه مجلس عوام، بولتن اطلاعات هفتگی، خلاصه اطلاعات فصلی از مهم‌ترین موارد منتشر شده از سوی این مرکز است.

یونان

طبق قانون اساسی یونان، مرکز تحقیقات این کشور با تصویب قوانین مربوط به این مرکز، توسط مجلس، احداث شده است.

این مرکز دارای سه بخش مدیریتی است:

الف) مدیریت مطالعات

ب) مدیریت انفورماتیک و تکنولوژی جدید

ج) کتابخانه پارلمان

ریاست مرکز علمی پارلمان بر عهده مجمع علمی پارلمان است که متشکل از پنج استاد دانشگاه است. مرکز علمی پارلمان تحت نظارت مستقیم رئیس پارلمان و دبیر کل است. پرسنل این مرکز از طریق آزمون‌های شفاهی و کتبی انتخاب می‌شوند. مقام بخش مطالعاتی با مقام یک استاد دانشگاه یا یک حقوقدان کارآزموده هماهنگ و یکسان است.

بخش مطالعات با روش‌های علمی و بدون هرگونه تأثیرگذاری سیاسی بر نمایندگان در امر قانون‌گذاری به آنان یاری می‌رساند. چندین زمینه کاری در فعالیت‌های روزانه پارلمان وجود دارد که در آن‌ها از کلیه بخش‌های دیگر دعوت به همکاری می‌شود. تعداد کارمندان در دو بخش مطالعاتی و تحقیقاتی و اطلاعاتی چهارده نفر است. از بین این تعداد یازده نفر از حقوقدان‌های مجربی هستند که عضو کانون وکلا می‌باشند. یک نفر اقتصاددان

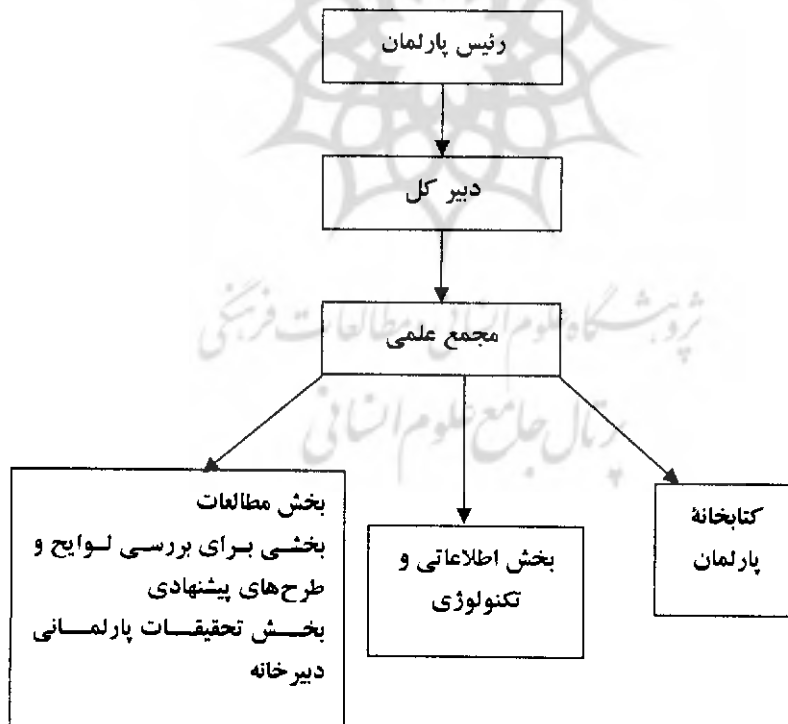
1. POLIS: The Parliamentary Online Information Services

نیز در این بخش عضو است. دوازده نفر از این چهارده کارمند دارای درجه دکترا و نه نفر آن‌ها استاد دانشگاه هستند.

هر لایحه و طرحی که به پارلمان داده می‌شود به منظور بررسی‌های علمی به این بخش ارجاع می‌شود. در این مرکز روی جزئیات بحث و سپس گزارشی نوشته می‌شود. هدف این گزارش آن است که توجه نمایندگان را به هر گونه عدم تطابق با قانون اساسی، قوانین اتحادیه اروپا، حقوق موضوعه و حقوق بین‌الملل جلب کند.

طبق آمار سال ۱۹۹۸، مرکز تحقیقات یونان یک میلیون و شش هزار کتاب در اختیار دارد که سالانه پنج هزار کتاب بر آن افزوده می‌شود. یونان عضو IFLA است و بودجه تخصیصی به بخش مرکز و تحقیقات آن ۶۵۷ هزار دلار در سال ۱۹۹۸ بوده است.

نمودار ۱- طبقه‌بندی ساختار پارلمانی یونان

ب) اروپای شرقی

کشورهای اروپای شرقی و مرکزی از جمله کشورهایی هستند که به تازگی قدم در راه احداث مراکز تحقیقاتی و کتابخانه‌ای گذشته‌اند (اولین کتابخانه در اروپای شرقی و مرکزی در سال ۱۸۷۵ در جمهوری چک احداث شد). با این حال، طی مدت زمان کوتاهی توانسته‌اند خود را به سطح سایر کشورهای صاحب‌نام برسانند.

به منظور همکاری بیش‌تر کشورهای اروپایی با یکدیگر، یک سازمان منطقه‌ای موسوم به «ECPRD»^۱ تأسیس شده است و کشورهای اروپای شرقی و مرکزی نیز در نظر دارند نظیر چنین سازمانی را در جهت همکاری‌های بیش‌تر و روابط نزدیک‌تر دایر نمایند. در ادامه، به بررسی اجمالی مراکز مطالعات پارلمانی در چند کشور از این گروه می‌پردازیم.

بلغارستان

چند سال قبل گروهی از متخصصان از مرکز تحقیقات کنگره امریکا (CRS) با سرپرستی ویلیام راینسون تلاش بسیار کردند تا طرحی ارائه دهند و در آن جایگاه مراکز تحقیقاتی و اطلاعاتی را در مجلس ملی بلغارستان ثبت کنند. از ابتدای تشکیل مجلس ملی بلغارستان، نیاز به خدمات اطلاعاتی در این مجلس احساس می‌شد. در سال ۱۹۸۰ یعنی یک سال پس از تشکیل مجلس ملی، رئیس مجلس این کشور در یک سخنرانی ضرورت وجود کتابخانه را متذکر شد و این سخنرانی تشکیل کتابخانه مجلس ملی را رقم زد. هدف این کتابخانه، حفاظت از اسناد و مدارک تاریخی مجلس و همچنین تدوین آثاری بود که برای روند قانون‌گذاری ضروری به نظر می‌رسد. در قرن گذشته عمده فعالیت‌های کتابخانه مربوط به کتاب‌ها و مجلات خارجی بود اما هم‌اکنون جنبش جدیدی برای حفظ آثار مفید داخلی ایجاد شده است. از سال ۱۹۹۳، کتابخانه به یک مرکز سازمان یافته مستقل تبدیل شده است و تابع فرمان دبیر کل است.

حدود صد هزار جلد کتاب در این کتابخانه موجود است. همچنین اسناد مجلس ملی اعم از انتشار یافته یا منتشر نشده، اسناد مربوط به احزاب سیاسی بلغارستان، یادداشت‌های

1. "ECPRD": European Centre for Parliamentary Research and Documentation.

فراهم آمده از طریق کنفرانس‌ها و سمینارها، نشریات پارلمان‌های خارجی و سازمان‌های بین‌المللی نیز در این کتابخانه وجود دارد.

منابع اطلاع‌رسانی در قالب میکروفیلم‌ها، نوارهای ویدئویی، دیسک‌ها و سی‌دی‌رام‌ها است.

اطلاعات مختلف در زمینه کنترل پارلمانی، حوادث سیاسی - اجتماعی داخلی و خارجی، و اطلاعات آماری فعالیت‌های قانون‌گذاری، همه به صورت پایگاه‌های اطلاعاتی وارد رایانه می‌شوند.

کتابخانه‌ها، بولتن‌های اطلاعاتی، لیست‌های مربوط به مجلات، روزنامه‌هایی که اخیراً به دست آن‌ها رسیده و آخرین اطلاعاتی را که به صورت ماهانه در یک کتابچه راهنما ثبت شده‌اند را در اختیار نمایندگان قرار می‌دهند. استفاده از سیستم‌های اتوماتیک در این زمینه از سال ۱۹۹۸ آغاز شده است.

حدود ۶۰۰۰۰ سند و مدرک در هفده پایگاه اطلاعاتی در رایانه‌های این کتابخانه موجود است. کتابخانه مجلس ملی بلغارستان از اولین مکان‌هایی است که از تکنولوژی لوح فشرده استفاده می‌کند.

کارکنان این کتابخانه هشت نفر هستند که هفت نفر از آن‌ها تحصیلات دانشگاهی در زمینه‌های مختلف دارند و یک نفر دارای تحصیلات دانشگاهی در رشته کتابداری است.

تصمیم به احداث مرکز تحقیقاتی در پارلمان ملی بلغارستان طرح تازه‌ای نیست و دیر باز مورد بحث بوده است. این بحث به هنگام دمکراتیک شدن کشور بلغارستان اوج گرفت. نیز انجام با آغاز سال ۱۹۹۵ پس از سی و هفتمین دوره، مجلس ملی قوانین ثابت مرکز تحقیقات را تصویب کرد و به این ترتیب این مرکز تأسیس شد.

قانون اساسی جدید بلغارستان جایگاه قدرتمندی را برای پارلمان در مقابل قوه مجریه مشخص کرده است؛ البته با وجود تمام پیامدهایی که به دنبال خواهد داشت زیرا از طرفی تجربه کافی و لازم برای قانون‌گذاری وجود ندارد و از سوی دیگر مقبولیت پارلمان در نزد

مردم قابل ملاحظه نیست. با وجود این باید اذعان کرد که مراکز تحقیقاتی پارلمان این کشور توانسته است به خوبی این نقص‌ها را جبران کند.

دو مدل اساسی برای مراکز تحقیقاتی پارلمان‌ها وجود دارد. یا این مراکز بخشی از ساختار اطلاعاتی وسیع‌تر (که شامل تمام کتابخانه‌ها و مراکز تحقیقاتی است) هستند یا یک واحد مستقل و جدا محسوب می‌گردند. مجلس ملی بلغارستان شکل دوم را انتخاب کرده است. (یک مرکز مستقل) که مشابه چنین ساختاری در کشورهای لهستان، سوئد و ایالات متحده دیده می‌شود. این مرکز تمام تلاش خود را در جهت بررسی مسائل و مشکلات آینده متمرکز کرده است. اطلاعات این مرکز بنا به تقاضای هیأت رئیسه مجلس، هیأت رئیسه کمیته‌های دائمی یا براساس خلاقیت خودشان گردآوری می‌شود.

موارد زیر حاصل کار این مرکز تحقیقاتی است:

۱. تدوین مجموعه‌های اطلاعاتی ویژه، شامل مقالات تحلیلی و ارائه اسناد و مدارک در زمینه موضوعات خاص.
 ۲. فعالیت‌های جهانی شامل تحلیل‌های تطبیقی در خصوص قانون‌گذاری و فعالیت‌های سیاسی در یک کشور مشخص یا گروهی از کشورها.
 ۳. گزارش‌های تحلیلی.
 ۴. ارائه اسناد و مدارک.
 ۵. طرح نظرات کارشناسان.
 ۶. تدوین و سازماندهی کردن اطلاعاتی که از کنفرانس‌ها، سمینارها و سخنرانی‌های عمومی به دست می‌آید.
 ۷. بررسی مسائلی که مربوط به انتشار موضوعات ویژه است.
- یکی از موارد مهمی که در مراکز تحقیقاتی مطرح است، تعداد کارکنان آن است. طبق نظر قابل توجه مرکز ارائه خدمات تحقیقاتی کنگره امریکا (CRS) حداقل محققان مورد نیاز در هر مرکز خدماتی پارلمانی تقریباً پنجاه نفر هستند.

تعداد محققان در مراکز تحقیقاتی پارلمان‌های کشورهای توسعه‌یافته به شرح زیر است:

لهستان بیش از ۸۰ نفر، استرالیا ۵۵ نفر، کانادا بیش از ۶۰ نفر و بریتانیا ۳۵ نفر. کارمندان انتخاب شده باید قادر به انجام کارهای گروهی باشند. امور مربوط به مرکز تحقیقات ایجاب می‌کند صلاحیت‌های بالای پژوهشگران مشکل کمبود پژوهشگر را که این مراکز با آن مواجه هستند، جبران کند.

برای ارتقای سطح کیفی کارمندان موارد ذیل به کار برده شده است:

۱. شهرت و اعتبار متخصصان در زمینه علمی ویژه خودشان که آنان را قادر می‌سازد تا با فعالیت‌های تحقیقاتی در زمینه مسائل ویژه هماهنگی داشته باشند.

۲. اطلاعات بسیار که به آن‌ها اجازه تحقیق در سایر زمینه‌ها را می‌دهد.

۳. مسلط بودن بر بیش از یک زبان.

۴. قراردادهای بسیار با وزارتخانه‌ها، دانشگاه‌ها و سایر مراکز آکادمیک تا بتوان برای دسترسی به اطلاعات مورد نیاز با افراد نخبه‌ای که در این مراکز هستند، ارتباط برقرار کرد. فعالیت‌های موفقیت‌آمیز مرکز تحقیقات پارلمان تا حد زیادی به کارمندان آن وابسته است. اخیراً این مرکز محققانی را استخدام می‌کند که دارای مدرک دانشگاهی و مسلط به چهار زبان انگلیسی، آلمانی، فرانسوی و روسی باشند.

بخش اداره‌کننده این مرکز دارای چهار گروه تحلیل‌کننده موضوعات (گروه سیاسی، اقتصادی، حقوقی و گروه مربوط به مطالعات اروپا) و ارائه خدمات مربوط به اسناد و مدارک است. با توجه به محدودیت‌های کمی کارمندان، به کارگیری تجهیزات تکنیکی نقش مهمی ایفا می‌کند. مرکز تحقیقات پارلمان بلغارستان به ۲۰۰۰ پایگاه اطلاعاتی دسترسی دارد که استفاده منظم از پنجاه پایگاه را در برنامه کار خود دارد و استفاده از بیست پایگاه را نیز لازم و ضروری می‌داند. از نوامبر ۱۹۹۵ این مرکز پایگاه‌های اطلاعاتی خود را تنظیم کرده است و هم‌اکنون در نظر دارد پایگاه‌هایی اطلاعاتی در زمینه حوادث سیاسی و توسعه سازمانی در بلغارستان احداث کند.

کتابخانه و مرکز تحقیقات به سوی یک هدف حرکت می‌کنند و آن هم ارائه اطلاعات است. تنها تفاوت آن‌ها در چگونگی فراهم آوردن اطلاعات است. مرکز تحقیقات روی پروژه‌هایی فعالیت می‌کند که نقش اساسی در قانون‌گذاری و کنترل اجرایی دارند. اما اغلب موارد تحقیقاتی پارلمانی در کتابخانه‌ها آغاز می‌شود. کتابخانه‌ها اطلاعاتی را گردآوری می‌کنند که از سوی نمایندگان - حتی خارج از حیطه قانون‌گذاری - درخواست می‌شود قانون‌گذاری مهم‌ترین وظیفه کتابخانه همکاری با کمیته‌های پارلمانی و نمایندگان در جهت انجام فعالیت‌های شخصی است. مجلس ملی بلغارستان فاقد طرح تصویب شده‌ای برای برنامه‌های بلندمدت در زمینه قانون‌گذاری است، اما براساس برنامه تقنینی هیأت وزراء، برای هر نشست قانون‌گذاری، یک برنامه اطلاعاتی - تحقیقاتی در نظر گرفته شده است.

هرگاه مسأله‌ای طرح می‌شود که برای کشور اهمیت بسیار دارد و گمان می‌رود که این مسأله مورد بررسی پارلمان قرار خواهد گرفت، کتابخانه، مجموعه‌ای از اسناد و مدارک را قبل از درخواست پارلمان فراهم می‌کند که نمونه بارز آن در آغاز سال ۱۹۹۶ اتفاق افتاد. در این سال، زمانی که مشکل کمبود گندم به طور وسیعی از رسانه‌های گروهی بخش شد، کتابخانه‌ها تمام انتشاراتی را که در این زمینه وجود داشت، جمع‌آوری کردند و قبل از درخواست نمایندگان اطلاعات لازم مهیا بود.

نمایندگان مرکز خدمات تحقیقاتی کنگره آمریکا (CRS) ارتباط مستمری با فعالیت‌های بخش تحقیقاتی و کتابخانه‌ای پارلمان بلغارستان دارند. مرکز تحقیقات بوندستاگ آلمان نیز تجهیزات الکترونیکی در اختیار بخش تحقیقاتی بلغارستان قرار داده است. این مرکز همچنین در صدد همکاری با مرکز تحقیقاتی پارلمان سنا و نمایندگان لهستان است. پارلمان بلغارستان یکی از نمونه‌های بسیار خوب پارلمان‌های تحول یافته است. تا چند سال قبل، مجلس ملی بلغارستان تنها کتابخانه‌ای قدیمی داشت که بدون مرکز تحقیقات فعالیت می‌کرد اما امروزه شاهد یک مرکز تحقیقاتی و اطلاعاتی مستقل از

پارلمان و کتابخانه هستیم که می‌تواند در اجرای وظایف پارلمان همکاری نزدیکی با این نهاد داشته باشد.

استونی

مرکز تحقیقاتی ری جی کوگو^۱ شامل یک بخش حقوقی، اقتصادی و اجتماعی است که همراه با کتابخانه ملی و مرکز اطلاع‌رسانی کتابخانه ملی، همگی مسئول تحقیقات در زمینه قانون‌گذاری هستند. با وجود کم‌تر از بیست نفر کارمند در این دو مرکز، خدمات تحقیقاتی پارلمان نقش مهمی در این کشور کوچک ایفا می‌کند. استفاده منطقی از ابتکارات، استفاده وسیع از گزارش‌های موجود و همکاری‌های بین‌المللی همراه با مذاکرات بین مراکز تحقیقاتی آکادمیک و پارلمانی، همه بدان سمت پیش می‌روند که تحقیقات و بررسی‌های سودمندی را ارائه دهند. افزایش خدمات این مرکز، اطلاعات عمومی را نیز ارتقا داده است. استونی پس از استقلال در سال ۱۹۹۱، شروع به بازسازی سازمان‌های دولتی و جامعه مدنی کرد. در همین راستا احداث مرکز تحقیقاتی ری جی کوگو صورت گرفت. از سال ۱۹۹۲ تا سال ۲۰۰۰ با توجه به نیاز مبرم این مرکز به اطلاعات جدید، تغییرات کاملی در این مرکز صورت گرفته است. وظیفه مهم مرکز تحقیقاتی همکاری با پارلمان است. این همکاری در زمینه ترویج اصل اساسی تفکیک قوا و کاهش وابستگی پارلمان به منابع اطلاعاتی دولتی و سایر منابع است. در برخی موارد، فراهم آوردن اطلاعات صحیح در جای مناسب و زمان مناسب خود یک هنر بزرگ محسوب می‌شود. در استونی هر طرح با توجه به این که چه کسی آن را ارائه داده است (نمایندگان مجلس، دولت، کمیته‌های پارلمانی) باید از شش تا دوازده گزینش که در مرکز تحقیقات صورت می‌گیرد، عبور کند. این امر به منظور بهبود بخشیدن به کیفیت طرح است.

1. Rigikugo

در مرکز تحقیقاتی ری جی کوگو به صورت ذیل تقسیم وظایف صورت گرفته است:

۱. بخش حقوقی که در سال ۱۹۹۲ تأسیس شد و هشت نفر در آن فعالیت می‌کنند: تأکید آن بر تحلیل‌های قضایی است و به مطابقت پیش‌نویس‌های قانون با قوانین دیگر (قوانین مندرج در حقوق اساسی، معاهدات بین‌المللی و ...) می‌پردازند.

۲. بخش اطلاعات اجتماعی و اقتصادی^۱ (DESI) (در سال ۱۹۹۵ تأسیس شد و هشت نفر در آن مشغول به فعالیت هستند): به آن مجموعه از تجزیه و تحلیل‌های قانون می‌پردازد که به اطلاعات اجرایی عمومی، مالی و اجتماعی مربوط می‌شوند. افزون بر این DESI با دانشگاه‌ها در زمینه تحقیقات حقوقی و اجتماعی همکاری می‌کند. این بخش همچنین انجام مطالعات تطبیقی در شبکه‌های IFLA و ECPRD را به عهده دارد. در کنار این بخش‌ها، کتابخانه ملی و مرکز اطلاعاتی (که در سال ۱۹۹۳ تأسیس شد و دارای چهل کارمند است). برای استفاده نمایندگان مجلس قرار گرفته است این کتابخانه پایگاه‌های اطلاعاتی در زمینه تحلیل‌های سیاسی، اقتصادی و حقوقی تنظیم می‌کند. همچنین انتشارات رسمی استونی و گزارش‌های سالانه از فعالیت ری جی کوگو را ثبت می‌کند. «بخش اطلاعات اجتماعی و اقتصادی» یک بار در سال یا بیش‌تر گزارشی از فعالیت‌ها، مشکلات، راه‌حل‌ها، برنامه‌های آینده، بودجه و ... را به دبیر کل پارلمان ارائه می‌دهد.

این مرکز می‌تواند بنا به ابتکار خود، اطلاعات تکمیلی و مطالعات کوتاهی را به کمیته‌های پارلمانی یا کنفرانس‌ها ارائه دهد. DESI برای شرکت در کنفرانس‌ها و به دست آوردن اطلاعات بیش‌تر آزاد است و یک ردیف بودجه که مخارج سمینارها در آن مشخص گردیده برای آن در نظر گرفته شده است. مجله‌ای توسط این مرکز درباره پارلمان استونی منتشر می‌شود. پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی به طور شبانه‌روزی در دسترس هستند.

تحقیق در خصوص نیازهای مراجعه‌کنندگان و مصرف‌کنندگان، و نیز انتظارات و نظرهای آن‌ها، از فعالیت‌های معمولی در سازمان‌های مدرن اطلاعاتی است. در سال ۱۹۹۵

1. "DESI": Department of Economics and Social Information.

و ۱۹۹۸، به کمک یک شرکت تحقیقاتی مستقل، نظرسنجی از نمایندگان پارلمان و مقامات بلندپایه ری جی کوگو به عمل آمد که نظرات آن‌ها را درباره مرکز تحقیقاتی و اطلاعاتی جویا می‌شد. تحقیقات بعدی نیز، نظرسنجی از مصرف‌کنندگان این خدمات را بر خواهد داشت.

ری جی کوگو و کتابخانه ملی، سازمان‌هایی جدا با بودجه‌هایی مستقل هستند، اما نتایج موفقیت‌آمیزی از آن‌ها در اثر کار گروهی به دست آمده است. هیأت رئیسه ری جی کوگو از هیچ‌گونه انتشاراتی جلوگیری نمی‌کند، به این شرط که نوشته‌ها و مندرجات بر مسائل مهم و جدید تأکید کنند نه هر نوشته‌ای که مسأله رقابت‌های حزبی را در برگیرد و این شاید از نظر بسیاری کشورهای دمکراتیک تعجب‌برانگیز باشد. پارلمان استونی از مرکز تحقیقات به منظور جلب اعتماد مردم استفاده می‌کند.

وسایل ارتباط جمعی الکترونیکی با مرکز تحقیقات ری جی کوگو مشارکت می‌کنند تا فرایند تصمیم‌گیری‌های سیاسی مانند اطلاع‌رسانی‌های مربوط به قانون‌گذاری، برای شهروندان معمولی شفاف و بی‌پرده باشد.

به طور خلاصه، اگر مشاوران مرکز تحقیقات براساس اخلاق حرفه‌ای فعالیت کنند و در رقابت‌های حزبی درگیر نشوند، مقالات و تحقیقاتی که به وسیله آن‌ها ارائه می‌شود، این مرکز را به ساختاری که برای آن در نظر گرفته شده، نزدیک‌تر می‌کند.

لهستان

لهستان نمونه خوبی برای سرمایه‌گذاری در امر تحقیقات میان کشورهای اروپایی شناخته شده است. مرکز تحقیقاتی مجلس نمایندگان لهستان در سال ۱۹۹۰ تأسیس شد و کارمندان خود را از چندین دانشگاه گزینش کرد. لهستان ۱۰۸ محقق دارد که در خدمت پارلمان هستند. ۸۶ کارمند از سوی مجلس نمایندگان برای این مرکز تعیین شده‌اند که ۳۷ نفر آن‌ها به صورت پاره‌وقت فعالیت می‌کنند. این مرکز مانند بخش مشاوره قانون‌گذاری برزیل شاهد رشد سریعی است.

مجلس سنای لهستان چهل کارمند تمام وقت در اختیار دارد و براساس یک قرارداد ساده از تعداد قابل توجهی محقق و تحلیلگر خارج از پارلمان استفاده می‌کند. در سال ۱۹۹۶ هم مجلس سنای لهستان و هم استرالیا بخش تحقیقاتی را تأسیس کردند. افرادی که در مرکز تحقیقات مجلس سنای لهستان فعالیت می‌کنند، از طریق تشکیل گروه‌ها و نیروهای با مأموریت مشترک با یکدیگر هماهنگ می‌شوند. این گروه‌ها از مردم نقاط مختلف نظرخواهی می‌کنند تا مردم در پاسخ به بیش‌تر سؤالات بفرنج مشارکت داشته باشند. اعضای این گروه‌ها، با متخصصان موضوعی، سازمان اسناد و مدارک اروپایی و سایر بخش‌های تحقیقی ارتباط نزدیک دارند. انجام این تحقیقات مستقل مقتضی است که نمایندگان با وجود استراتژی‌های مختلف، کم‌تر به عنوان یک گروه یکسان و بیش‌تر به عنوان تشکیلات جدا از یکدیگر و نیز به صورت انفرادی موضوعات را بررسی کنند.

دو موضوع جدید وجود دارد که مراکز تحقیقاتی پارلمان‌ها برای بررسی آن‌ها تلاش ویژه‌ای می‌کنند. یک موضوع که هم اکنون وجهه‌ای عالم‌گیر دارد، نفوذ رو به رشد بودجه و مطالعات مربوط به آن از سوی پارلمان‌ها است و موضوع دوم که برای کشورهای دمکراتیک جدید در حوزه اروپای شرقی و مرکزی حائز اهمیت است، هماهنگی طرح‌ها با استانداردهای اتحادیه اروپا است. بخش وسیعی از بودجه‌ای که مجلس سنای لهستان برای مشاوره با متخصصان خارج از پارلمان در نظر گرفته، برای بررسی موارد مربوط به بودجه هزینه می‌شود. مجلس نمایندگان لهستان نیز در ساختار خود، دو بخش مربوط به تجزیه و تحلیل بودجه را ایجاد کرده است: گروه بررسی‌های مالی گروه بررسی قانون بودجه.

در بهار سال ۱۹۹۶ مرکز تحقیقاتی مجلس سنای لهستان دو نشریه جدید را به مجموعه منظم نشریات تخصصی افزوده است. یکی از این نشریات «کتابچه قانون‌گذاری» است که یک بررسی ماهانه از ابداعات قانون‌گذاری و وضعیت آن در کشور لهستان و سایر کشورها را در بر می‌گیرد و نشریه جدید دیگر «بررسی نشریات کشورهای خارجی و لهستان» است. دو نیاز تکنولوژیکی بسیار مهم در مرکز تحقیقات احساس می‌شود: نیاز به رایانه‌هایی با توان بسیار بالا و شبکه‌سازی. مراکز تحقیقاتی این کشور از پایگاه‌های اطلاعاتی و

لوح‌های فشرده بهره کافی می‌برند تا بتوانند پاسخ‌های فراوان به درخواست‌های مراجعین بدهند دو پایگاه اطلاعاتی جدید در مجلس سنای لهستان وجود دارد که یکی کلیات و دیگری مقالات منتشر شده در لهستان و سایر کشورها را تنظیم می‌کند. نصب دستگاه‌های اتوماتیک از سال ۱۹۹۰ آغاز شده است.

۵. قاره آمریکا

قاره آمریکا قاره پهناوری است و با توجه به گسترش آن در عرض جغرافیایی آن را به سه قسمت شمالی، مرکزی و جنوبی تقسیم می‌کنند. قسمت شمالی (به استثنای مکزیک) پیشرفته‌ترین کشورها را در زمینه تحقیقات پارلمانی تشکیل می‌دهد. ولی قسمت مرکزی و جنوبی چندان پیشرفته نیستند. ما در این گفتار به بررسی کشورهای امریکای مرکزی و نمی‌پردازیم، زیرا غالباً کشورهایی کم‌اهمیت و غیرپیشرفته از لحاظ تحقیقات پارلمانی هستند. حتی در بین کشورهای یک قسمت هم برابری وجود ندارد، مثلاً در امریکای شمالی کشور ایالات متحده آمریکا بسیار پیشرفته‌تر از مکزیک و کمی پیشرفته‌تر از کانادا است. یا در بین کشورهای امریکای جنوبی، برزیل و شیلی در مقایسه با دیگر کشورها از وضعیتی مناسب‌تر برخوردارند. البته پیشرفت یا عدم پیشرفت در زمینه تحقیقات پارلمانی در کشورها اولاً به ارزش و جایگاه تحقیقات در کل مجموعه و ثانیاً بسته به اهمیتی است که نمایندگان (و سناتورها) برای قانون‌گذاری صحیح قائل‌اند. مثلاً در کانادا برای نمایندگان مهم است قوانینی را تصویب کنند که واقعاً بازتاب خواست مردم باشد، چرا که در غیر این صورت قوانین متروک می‌مانند و به آن عمل نمی‌شود. یا در امریکا مشاورانی هستند که به طور فردی نمایندگان را از قوانین، رویه‌ها و ... مطلع می‌کنند تا در امر قانون‌گذاری اشتباه نکنند. عامل دیگری که در میزان تحقیقات و کیفیات آن دخالت دارد میزان بودجه‌ای است که به پارلمان اختصاص داده می‌شود و بدیهی است کشوری که بودجه کلی آن بیش‌تر باشد (و درآمدش بیش‌تر) بودجه بیش‌تری را به امر تحقیقات اختصاص می‌دهد (مانند امریکا).

الف) امریکای شمالی

سه کشور را در این بخش بررسی می‌کنیم: امریکا، کانادا و مکزیک. این سه کشور در یک سطح از تحقیقات پارلمانی قرار ندارند، چنان‌که امریکا بیش‌ترین تحقیقات را در این زمینه انجام می‌دهد و بیش‌ترین بودجه را در اختیار مؤسسه تحقیقاتی خود می‌گذارد و کانادا در رتبه دوم بعد از امریکا قرار دارد. این سه کشور هر سه از مدل متمرکز بهره می‌گیرند، یعنی کتابخانه وظیفه تحقیقاتی را هم به عهده دارد.

ایالات متحده امریکا

کشور امریکا از پیشرفته‌ترین کشورها در زمینه تحقیقات پارلمانی است. بخش خدمات تحقیقاتی کنگره بازوی تحقیقاتی برای مسائل پارلمانی است. این بخش وابسته به کتابخانه کنگره است و از سال ۱۹۱۴ شروع به کار کرده است و قبل از آن خود کتابخانه مستقیماً امر تحقیقات را به عهده داشت. در حال حاضر CRS اطلاعات غیرحزبی و هدفمندی را در رابطه با لوایح و سؤالات نمایندگان، کارمندان و کمیته‌ها را ارائه می‌دهد. CRS در سال ۱۹۷۰ مجدداً ساماندهی شد.

کارمندان CRS متخصصانی می‌باشند که در سطح ملی شناخته شده و در کار خود ماهر هستند. این کارمندان شامل تحلیلگران نیز می‌شوند. تحلیلگران روزانه در شناخت و تحلیل موضوعات و پیشنهادهای مربوط به قوانین به نمایندگان کمک می‌کنند. آنان در این راه از پیشرفته‌ترین وسایل و روش‌ها بهره می‌گیرند، سمینار برگزار می‌کنند و به اشخاص مشاوره‌های تلفنی ارائه می‌کنند.

CRS در شش شاخه تحقیقاتی سازمان یافته است: حقوق، سیاست اجتماعی داخلی، روابط خارجی و دفاع و تجارت، حکومت و امور اقتصادی، اطلاعات و منابع و علوم و صنایع. البته هر گروه به قسمت‌هایی کوچک‌تر تقسیم می‌شود که بر موضوعاتی خاص متمرکز است. رئیس CRS توسط رئیس کتابخانه با موافقت کمیته مشترک منصوب می‌شود.

CRS، ۷۱۷ کارمند دارد که شامل ۴۴۴ محقق و دیگر کارمندان مثل کارمندان اداری، کتابداران حرفه‌ای (۱۱۰ نفر) و ... می‌شود. کارمندان CRS حداقل باید دارای مدرک لیسانس، روابط اجتماعی خوب، قدرت نوشتن و دانش کافی برای استفاده از رایانه باشند. بودجه تخصیصی برای کتابخانه کنگره ۷ میلیون و چهل هزار دلار است که بخش عمده آن صرف CRS می‌شود و ۶ میلیون و ۶۳۲ هزار دلار هم به طور جداگانه به کتابخانه حقوقی اختصاص می‌یابد).

از نظر حقوق و مزایا، کارمندان CRS از جدول حقوقی کارمندان دولت فدرال تبعیت می‌کنند و دارای مزایای کارمندان فدرال مثل مرخصی‌های بیماری و مرخصی‌های سالانه، بیمه عمر، بیمه درمان، سیستم بازنشستگی فدرال و ... هستند. در ضمن آنان از برخی مزایای دیگر مانند بیمه درمان بلندمدت، یارانه برای رفت و آمد کارمندان CRS از منزل به محل کار و بالعکس، مهد کودک، مؤسسه اعتباری و ... نیز برخوردار هستند.

CRS در آن سوی خیابانی که کنگره در آن واقع است قرار دارد و چند دقیقه با ساختمان‌های اداری کنگره، دادگاه عالی و ... فاصله دارد. این حالت امکان دستیابی کارمندان را به منابع اطلاعاتی و نمایندگان را به اطلاعات CRS آسان‌تر می‌سازد؛ هر چند که امروزه بسیاری از اطلاعات از طریق شبکه اینترنت قابل دستیابی است و لزومی به حضور فیزیکی در محل خاصی نیست.

CRS در ارائه خدمات خود به چند ارزش نظر دارد: خدمت به مشتری، جامعیت و کامل بودن، کیفیت بالای خدمات، احترام متقابل و تنوع. همچنین CRS سعی دارد که خدمات خود را با نیازهای قانون‌گذاری متناسب کند، در ارائه خدمات دقت به خرج دهد، روابط خود را با مشتریان محرمانه نگه دارد، به نیازهای کنگره و نمایندگان و کارمندان پاسخ بدهد، کارها را تخصصی‌تر انجام بدهد، از اهداف حزبی و دیگر تعصبات به دور باشد، از اطلاعات موجود بیش‌ترین بهره را ببرد، از منابع مالی استفاده بهینه بکند، ظرفیت‌های کارمندان خود را خوب بشناسد و کارمندان را در قبال پیشرفت‌های آنها تشویق کند.

CRS غیر از خدماتی که ارائه می‌دهد محصولاتی را نیز تولید می‌کند، از جمله:

۱. مجله CRS: که ده بار در سال چاپ می‌شود.
 ۲. تفسیر لوایح و راه‌حل‌ها، که در هر دوره کنگره چاپ می‌شود.
 ۳. قوانین عمده کنگره که هر دو سال یک بار و دوبار در طی یک دوره کنگره چاپ می‌شود.
 ۴. راهنما برای تولیدات CRS.
 ۵. سمینار درباره موضوعات قانونگذاری.
- استفاده از مدارک منتشر شده توسط CRS هر چند برای همه میسر نیست اما ممنوع نمی‌باشد، زیرا این مدارک تحت حمایت قانون کپی رایب نیستند.
- CRS خدمات خود را به صورت مختلف ارائه می‌دهد: مشاوره حضوری با افراد، مشاوره تلفنی با نمایندگان، فرستادن اطلاعات از طریق شبکه داخلی بر کامپیوتر شخصی نمایندگان در دفاتر کارشان، ارائه منابعی به نماینده یا کارمندان برای کسب اطلاعات، چاپ پیشینه قانون‌گذاری در مورد موضوع خاص دم‌تور جلسات به صورت هفتگی یا حتی روزانه برای مطلع شدن نمایندگان از روند قانون‌گذاری.
- منابعی که CRS از آن‌ها تغذیه می‌شود مختلف هستند: کتابخانه کنگره و کتابخانه‌های هر یک از دو مجلس به صورت جداگانه وزارتخانه‌های دادگستری و استفاده از منابع خارجی (از طریق کپی یا اینترنت).
- CRS در راه انجام خدمات خود تجهیزات مختلفی را در اختیار دارد از آن جمله است؛ شبکه اطلاعاتی رایانه‌ای وسیع که مجلس سنا و نمایندگان، کتابخانه کنگره، کاخ سفید، وزارتخانه‌ها و... را به هم متصل می‌کند و امکان دریافت اطلاعات یا ارسال آن‌ها را در اسرع وقت و با کم‌ترین هزینه ممکن می‌سازد.
- CRS به محققان بالای هجده سال که معرفی‌نامه داشته باشند علاوه بر کنگره و کمیته‌ها کمک می‌کند. این کار از طریق اینترنت (بررسی سایت CRS) نیز قابل انجام است. وظیفه اصلی CRS کمک به اعضای کنگره و کتابخانه آن و کمیته‌های دو مجلس است.

کار CRS توسط پنج گروه دیگر از زاویای تضمین کیفیت، سیاست گذاری و جهت تحقیقات، نحوه انجام تحقیقات، اداره کردن منابع اطلاعاتی، امور مالی و اداری و آموزش روشهای تحقیق مورد بررسی و حمایت قرار می گیرد.

کتابخانه کنگره یک مؤسسه تحقیقاتی دیگر را هم به نام گروه تحقیقاتی فدرال (FRD) اداره می کند. این گروه به دولت در مورد تهیه لوایح، تصویب آیین نامه ها و ... کمک می رساند.

کانادا

در کانادا کار تحقیق پارلمانی به عهده کتابخانه است. کتابخانه پارلمان به همین منظور بخش تحقیقاتی پارلمان (PRB) را تأسیس کرده است. کتابخانه در سال ۱۸۲۷ پایه گذاری شده، اما این شاخه در سال ۱۹۷۴ با استخدام نه کارمند از سوی کتابخانه ایجاد گردیده است. تا قبل از تأسیس PRB کمیته های دائمی و ویژه هر یک به تنهایی کار تحقیق را برای خود انجام می دادند و غالباً کارمندانی بدین منظور داشتند. البته آن ها هنوز هم به این امر می پردازند اما با تأسیس این شاخه، اختیارات کمیته ها در این زمینه کم و محدود به دایره صلاحیتشان گشته و بنابراین کار در کمیته ها تخصصی تر شده است.

در حال حاضر بخش تحقیقاتی ۶۵ کارمند محقق دارد. این افراد در انجام وظایف قانون گذاری به کمیته ها کمک می کنند. این مرکز به هر دو مجلس عوام و سنا سرویس می دهد. متخصصان این مرکز هر یک در موضوعات خاصی تخصص یافته اند. امروزه کار تنوع پیدا کرده است و شامل ارائه اطلاعات به نمایندگان به طور شخصی و کمیته ها، ارائه پیشنهادها برای تصویب و اصلاح قوانین، تحلیل موضوعات، نگارش مقالات تحلیلی، پیش نویس گزارش ها، انتشار تحقیق ها و ... می گردد.

در مواردی که از بخش تحقیقات درخواست کمک می شود، اما این مرکز آن نوع از تخصص را در بین تخصص های خود نداشته باشد، از متخصصان خارج از مرکز کمک می گیرد که پرداخت حقوق آنان به عهده کمیته درخواست کننده است.

متخصصان شاخه تحقیقاتی حتی در برخی موارد پیش‌نویس قوانین را تهیه می‌کنند. آن‌ها می‌توانند به احزاب پارلمانی نیز اطلاعات و مشورت بدهند. بودجه کتابخانه ۱,۰۳۰,۰۰۰ دلار کانادا (معادل ۷۰۰ هزار دلار آمریکا) در سال است که بخش اعظم آن صرف تحقیقات و انتشارات می‌گردد.

ساختمان پارلمان کانادا (و از جمله کتابخانه آن) یکی از نمادهای کشور کانادا است که برای کانادایی‌ها و مردم سراسر دنیا آشنا است. این ساختمان شامل بخش مرکزی، کتابخانه و برج صلح می‌شود. ساختن پارلمان از سال ۱۸۴۱ شروع شد و بدون برج صلح و کتابخانه در سال ۱۸۶۶ به پایان رسید. در سال ۱۹۱۶ ساختمان دچار آتش‌سوزی شد. بعد از آن در سال ۱۹۲۲ کار بازسازی پارلمان به اتمام رسید. این ساختمان‌ها یادآور معماری گوتیک است. مجلس عوام کانادا تداعی‌کننده ساختمان مجلس عوام در بریتانیا است. ساختمان کتابخانه (و PRB به تبع آن) با سبک معماری گوتیک بین مجلس سنا و عوام قرار دارد. کف آن‌ها از چوب گیلاس، بلوط و گردو پوشیده شده و بر دیوارهای آن هم نقاشی‌هایی نقش بسته است.

هر چند که شاخه تحقیقاتی نهادی جداگانه است اما چون مانند CRS در آمریکا از استقلال چندانی برخوردار نیست، بسیاری از مطالب مانند مجموعه مقالات، بررسی مسائل روزنامه‌ها، مجموعه قوانین، تاریخچه انتخابات فدرال، مباحثات مجلس عوام و سنا، گزارش‌های کمیته‌ها و عملکرد دو مجلس، دستور جلسات، وضع لوایح، آراء، جدول کاری شاخه تحقیقاتی و ... را در خود کتابخانه منتشر می‌کند.

کتابخانه در کل ۲۴۶ کارمند دارد. تعداد عناوین کتاب ۳۹۹,۰۰۰ عنوان است. تعداد نشریات ادواری فهرست شده ۳۲۰۰ و تعداد روزنامه‌های رایج ۱۲۴ عنوان است. کتابخانه همچنین مجهز به کاتالوگ‌های رایانه‌ای و سیستم جستجوی رایانه‌ای است که سریعاً به کاربر پاسخ می‌دهد.

کتابخانه پارلمان (بیشتر بخش تحقیقاتی) به روزنامه‌نگاران، سفرا، دانشجویانی که درباره قوه قانون‌گذاری تحقیق می‌کنند، مؤسسات تحقیقاتی دولتی، قضات دادگاه عالی و اعضای شورای عالی امنیت ملی نیز سرویس می‌دهد.

رئیس شاخه تحقیقاتی توسط کمیته مشترک برگزیده می‌شود. هیچ‌یک از کارمندان PRB بدون اجازه رئیس کمیته یا رئیس PRB حق انجام تحقیقات را ندارند.

نتایج تحقیقات باید آسان فهم، غیرحزبی، سازمان یافته و در جهت منظور درخواست کننده باشد.

کارمندان بخش تحقیقات پارلمانی هر چند وقت یک بار با اهداف آن آموزش می‌بینند. البته کارمندان PRB وظیفه دارند در جهت هماهنگ شدن متخصصان بیرون از این سازمان با چگونگی کار تحقیقاتی پارلمانی، به آن‌ها کمک کنند.

مکزیک

کنگره مکزیکی از دو مجلس سنا و نمایندگان تشکیل می‌شود. هر مجلس برای خود یک کتابخانه جداگانه دارد. در قرن نوزدهم کنگره مکزیکی فقط یک کتابخانه داشت، ولی مجلس نمایندگان در سال ۱۹۳۶ و مجلس سنا در سال ۱۹۷۰ هر یک دارای کتابخانه مخصوص به خود شدند. هر یک از دو کتابخانه فعالیت تحقیقاتی را برای مجلس مربوط انجام می‌دهد. کتابخانه سنا سه محقق و کتابخانه مجلس نمایندگان هفده محقق دارد.

از سال‌ها قبل فکر ایجاد یک مرکز تحقیقات و اطلاعات قانون‌گذاری ذهن نمایندگان را به خود مشغول کرده بود تا این که در سال ۱۹۹۱ (و طی یک قانون) این مرکز تأسیس شد. در ابتدا این مرکز به دلیل عدم وجود دمکراسی پیشرفته و مطلوب، چندان با اقبال رو به رو نشد، ولی در حال حاضر خدمات زیادی را ارائه می‌دهد. این مرکز زیر شاخه مجلس نمایندگان است.

امروزه این مرکز تحقیقات با تخصیص بودجه متناسب، کارمندانی حرفه‌ای و متخصص استخدام کرده است و علاوه بر سرویس دادن به کتابخانه و اعضای کنگره به محققان به

مؤسسات تحقیقاتی عمومی و خصوصی نیز پاسخ می‌دهد. از دیگر فعالیت‌های این مرکز، ماشینی کردن فعالیت‌های کتابخانه، تغییر دادن لوایح، در معرض دید گذاشتن اطلاعات قانون‌گذاری و تفسیرها از طریق اینترنت، و تهیه لوح‌های فشرده درباره قوانین فدرال و مباحثات پارلمانی است. این مرکز یک شبکه داخلی را برای مجلس طراحی کرده است تا کار خود و نمایندگان در ارسال و دریافت اطلاعات آسان‌تر بشود.

در حال حاضر روزانه دویست کاربر به این مرکز مراجعه می‌کنند و بسیاری از افراد و محققان نیز از طریق شبکه اینترنت از خدمات آن بهره می‌برند. این مرکز، خدماتی را هم به نمایانان ارائه می‌دهد.

مرکز تحقیقات و اطلاعات مکزیکی سعی دارد تا فراهم آوردن شرایط، محیط مطلوبی را برای جریان قانون‌گذاری ایجاد کند و بدین منظور از تکنولوژی روز بهره می‌گیرد. این مرکز یک کانال تلویزیونی را برای اطلاع عموم راه‌اندازی کرده است، روزنامه پارلمانی منتشر می‌کند، دفتر مطالعات اقتصادی دایر کرده و تحقیقات خود را گسترش داده است.

امروزه عملکرد این مؤسسه در برابر مؤسسات و کنگره به طور غیرقابل انتظار مورد استقبال مردم قرار گرفته است. این مرکز همچنین در تهیه قوانین کمک شایانی به مجلس نمایندگان کرده است، چرا که با این شیوه، قوانین با دقت بیش‌تری توزیع می‌شوند و از اشکالات آن‌ها کاسته می‌شود. از سال ۱۹۹۷ به بعد و به دلیل عملکرد خوب این مرکز، تصمیم گرفته شد که بودجه بیش‌تری به آن اعطا شود (بودجه این مرکز از محل بودجه مجلس نمایندگان تأمین می‌شود).

ب) امریکای جنوبی

کشورهای امریکای جنوبی از نظر توسعه تحقیقات پارلمانی در سطح کشورهای امریکای شمالی نیستند. در بین این کشورها برزیل از دیگران پیشرفته‌تر است. کشور آرژانتین، با بودجه تخصیصی ۴۰۰ هزار دلار در سال برای کتابخانه کنگره رتبه دوم را در تحقیقات پارلمانی در این قسمت دارا است. همچنین در این بخش، برخی دیگر از کشورها مثل پرو،

شیلی و گواتمالا را بررسی می‌کنیم که با وجود کوچک بودن مراکز تحقیقات پارلمانی در آن‌ها (به لحاظ کمی بودجه، عدم توسعه کشور، جوان بودن و کم وسعت بودن کشور، تعداد کم کارمندان و کوچک بودن به لحاظ ساختار)، این مراکز توانسته‌اند در امر تحقیقات و کمک به قوه قانونگذاری به نسبت موفق باشند.

برزیل

برزیل دارای دو مجلس قانونگذاری است: سنای فدرال و مجلس نمایندگان. هر یک از این دو مجلس کتابخانه‌ای مخصوص به خود دارد، ولی کتابخانه مجلس نمایندگان کار تحقیقاتی انجام نمی‌دهد. غیر از کار تحقیقاتی که کتابخانه سنای فدرال انجام می‌دهد، مجلس نمایندگان یک مرکز اسناد و اطلاعات قانونگذاری دارد. (که زیر نظر مستقیم مجلس نمایندگان است و وابسته به کتابخانه این مجلس نیست، بلکه کتابخانه زیر نظر این مرکز است).

این مرکز یک مدیر کل دارد و شامل هشت قسمت است. قسمت تکنولوژی اطلاعاتی، قسمت اداری، قسمت مکالمات تلفنی، آرشیوها، کتابخانه، خدمات فنی، مطالعات قانونگذاری و انتشارات.

بعضی از وظایف این مرکز عبارت است از: نظارت بر جریان کامل ایجاد اسناد در مجلس نمایندگان، مراقبت از اسناد تاریخی پارلمانی، پیگیری قانونگذاری فدرال برزیل، فراهم کردن و انتشار اطلاعات لازم برای قانونگذاری، اداره مجموعه‌های قوانین و کتب و برگزاری نمایشگاه‌هایی از موضوعات مربوط به قوه قانونگذاری برای آگاهی عموم.

قسمت مطالعات قانونگذاری، مسئول تهیه فهرست لوایح، قوانین و سازماندهی اطلاعات در زمینه قانونگذاری است، ولی کل مجموعه این مرکز (مرکز اطلاعات و اسناد قانونگذاری) در جریان قانونگذاری نقش فعالی را ایفا می‌کند زمانی که مجلس دستور جلسات را مشخص می‌سازد، این مرکز به گردآوری اطلاعات راجع به آن می‌پردازد سپس آن‌ها را در اختیار نمایندگان، مشاوران آن‌ها و احزاب می‌گذارد. قبل از ارائه لایحه، تهیه

کننده آن به این مرکز مراجعه می‌کند تا از سوابق قانون‌گذاری و علمی موضوع موردنظر خود آگاهی یابد. در هنگام ارائه یک لایحه، لایحه به رئیس مرکز داده می‌شود تا قوانین مربوط به آن ملحق شود، اصلاحاتی انجام گیرد و در روزنامه وقایع سالانه برای اطلاع عموم چاپ گردد. هنگامی که لایحه برای دستور جلسه آماده شد مرکز از طریق شبکه، داخلی بین خود و مجلس نمایندگان این امکان را فراهم می‌آورد تا آن را دنبال کنند. و اگر لایحه مورد موافقت قرار بگیرد، برای بایگانی به آرشیو فرستاده می‌شود.

این مرکز ۱۸۸ محقق دارد و از نظر تعداد محققان و نقش آن‌ها در جریان قانون‌گذاری از جایگاه مطلوبی برخوردار است.

خدمات این مرکز عبارتند از:

۱. تحقیقات که مهم‌ترین خدمت این مرکز است. آمار به طور متوسط بیانگر حدود ۱۶۸ عنوان تحقیق در سال ۲۰۰۰ است.
۲. انتشار: این مرکز مسئول نشر اسناد رسمی تولید شده توسط مجلس نمایندگان است. در سال ۲۰۰۰، تعداد ۳۸۴ هزار از ۱۱۶ عنوان کتاب به چاپ رسید.
۳. نگهداری و مرمت اسناد قانون‌گذاری.
۴. فهرست کردن کتاب‌ها.
۵. تهیه میکروفیلم از اسناد قانون‌گذاری.
۶. برگزاری نمایشگاه‌های دائمی و موقت از اسناد قانون‌گذاری.
۷. آموزش به نمایندگان درباره جریان و فعالیت‌های قانون‌گذاری.

این مرکز برای تحقیقات از این منابع بهره می‌برد: شبکه کتابخانه مجازی (RVBI)، سیستم رایانه‌ای قوانین که قوانین از سال ۱۹۴۱ تا ۲۰۰۱ را شامل می‌شود. مجموعه قوانین داخلی که بر روی شبکه داخلی مجلس موجود است، مجموعه مجله‌های برگزیده (BNS) که گزیده مقاله‌های روزنامه و مجله‌های مهم برزیل را در خود دارد و در شبکه داخلی قابل دستیابی است، مجموعه اطلاعات شخصی نمایندگان، مصاحبه با نمایندگان، رویه قضایی دیگر کشورها، اصلاحات ارائه شده از طریق سازمان ملل متحد برای مدت قانون‌گذاری

بین کشورها که بر روی لوح‌های فشرده تصویری ارائه شده (DS)، اسناد قانونگذاری، قوانین فدرال و ایالتی، اسناد سمعی و بصری، اسناد اداری، سخنرانی‌های پارلمانی و اسناد سازمان‌های بین‌المللی شایان ذکر است که مجلس نمایندگان برزیل یکی از مخازن رسمی ملل متحد است.

گرچه کوچک بودن مرکز تحقیقاتی باعث کم‌تر شدن میزان توسعه تحقیقات پارلمانی می‌شود، چرا که یکی از فاکتورهای وسعت یک مرکز تعداد زیاد کارمندان (و به خصوص متخصصان) است و اگر تعداد متخصصان کم باشد امکان کار تحقیقاتی تخصصی در همه زمینه‌ها فراهم نیست، اما برخی کشورها - مانند پرو، شیلی و گوآتمالا - با وجود این امر توانسته‌اند خدمات تحقیقاتی به مجالس قانون‌گذاری خود ارائه دهند. ما در این جا به توضیح مختصری در مورد مراکز تحقیقاتی در این کشورها می‌پردازیم.

پرو

کنگره جمهوری پرو یک کتابخانه دارد که کتابخانه کنگره نامیده می‌شود. این کتابخانه کار تحقیقاتی خود را با هشت محقق، دو مترجم و یک متخصص حقوقی و هفت کتابدار حقوقی انجام می‌دهد. و هدف اساسی آن جمع‌آوری، طبقه‌بندی و انتشار مطالب است تا در روند قانون‌گذاری به کنگره کمک کند. در این مسیر کتابخانه، سیستم رایانه‌ای جستجو و شبکه داخلی را برای دسترسی راحت‌تر به اطلاعات راه‌اندازی کرد. کتابخانه مجموعه کاملی از روزنامه‌های مختلف از سال ۱۸۳۶ و همین‌طور مجموعه‌ای از سخنرانی‌ها (نمایندگان) را از سال ۱۸۶۶ در اختیار دارد. به علاوه کاتالوگ الکترونیکی برای جستجوی کتاب‌ها ایجاد شده است. همچنین کتابخانه قوانینی مربوط به اواخر قرن هفدهم را در آرشیو خود نگهداری می‌کند. این کتابخانه در سال ۱۸۲۲ تأسیس شده است ولی در سال ۱۹۹۷ بازسازی و دوباره ساماندهی گردیده است. بودجه کتابخانه سال ۱۹۹۹، ۱۳۴ هزار دلار در سال بود.

مهم‌تر از فعالیت کتابخانه، ایجاد یک سیستم اطلاعاتی از سوی کنگره جمهوری پرو بود هدف از ایجاد چنین سیستمی، مشارکت دادن شهروندان در روند قانون‌گذاری بود تا قوانین با توجه به نیازهای آنان تدوین شود و از طرف دیگر با ایجاد ارتباط مستقیم با رأی‌دهندگان به منظور دور شدن از شایعات و سوء تعبیرهایی که رسانه‌ها باعث آن هستند، ممکن گردد.

یکی از ابعاد این سیستم اطلاعاتی، پارلمان مجازی است. پارلمان مجازی یک شبکه رایانه‌ای است که شهروندان قادرند با اتصال به آن پیشنهادهای خود را (درباره لوایح) به نمایندگان یا کمیته‌ها ارائه دهند و در مباحثات شرکت کنند تا از این طریق دموکراسی در پرو تحکیم گردد. ورود به شبکه نیاز به ثبت نام و گرفتن کد دارد. یکی دیگر از ابزارهای این سیستم اطلاعاتی، سیستم مطبوعاتی دیجیتالی است که از طریق آن شهروندان می‌توانند با مراکز اصلی اطلاعاتی از جمله روزنامه رسمی الکترونیکی ارتباط برقرار کنند، به آرشیو متصل شوند و از مجموعه قوانین بهره ببرند، به صفحه وب اختصاصی هر یک از کمیته‌ها مراجعه کنند و با متخصصان دعوت شده به کمیته‌ها صحبت کنند. خلاصه این که میزان رضایت مردم بدین وسیله از روند قانون‌گذاری زیادتر شده است مضافاً این که این امر بودجه چندانی هم بر دوش کنگره نمی‌گذارد.

شیلی

کنگره ملی شیلی دارای دو مجلس سنا و نمایندگان و یک کتابخانه است کتابخانه کنگره که به هر دو مجلس سرویس می‌دهد و در سال ۱۸۸۳ تأسیس شده است. کتابخانه کنگره کار تحقیق را انجام می‌دهد و بدین منظور ۵۳ کارمند محقق در اختیار دارد. بودجه کتابخانه در سال ۱۹۹۹ به ۱۴۰,۰۰۰ دلار می‌رسید.

کتابخانه کنگره در سال ۱۹۹۰ یک مرکز تحقیقاتی را از روی مدل بخش خدمات تحقیقی کنگره امریکا راه‌اندازی کرد که شامل سرویس‌دهی سنتی، کتابخانه مجازی، و گروه تحقیق با نه محقق - که کار آنان آماده کردن مطالب برای ۱۲۰ نماینده و ۴۸ سناتور بود - می‌شد در ابتدا این گروه تحقیقاتی به درخواست اعضای کنگره برای آن‌ها اطلاعات

فراهم می‌کرد، اما کم‌کم فعالیت آنان آن قدر مورد استقبال قرار گرفت که بعد از چند سال دیگر تعداد محققان کافی نبود. لذا بودجه این مرکز (از محل بودجه کتابخانه) افزایش یافت ولی تعداد محققان ثابت ماند و امروزه دیگر پاسخگوی نیاز تمامی افراد مراجعه‌کننده نیست.

امروز، این مرکز در حال سازماندهی دوباره است. بدین نحو که از متخصصان دانشگاهی و دانشجویان بهره‌بردار، هم‌چنین به جای پاسخگویی به تک‌تک افراد، به گروهی از افراد مثل کمیسیون‌ها، کمیته‌ها و ... سرویس بدهد و تعداد محققان و منابع تحقیقاتی را افزایش دهد. این تغییرات در آینده‌ای نزدیک به پایان می‌رسد و این مرکز مطمئناً کمک شایانی به قانون‌گذاری در شیلی خواهد کرد.

گواتمالا

کنگره جمهوری گواتمالا یک کتابخانه دارد که کار تحقیقاتی پارلمانی انجام نمی‌دهد. اما سرویسی به نام سرویس تحقیقاتی کنگره (UPAT) وجود دارد که به نمایندگان در امر قانون‌گذاری کمک می‌کند.

UPAT مطالب مورد درخواست نمایندگان را آماده می‌سازد، لوایح را طرح‌ریزی می‌کند، با متخصصان گواتمالایی و خارجی همکاری دارد و به کمیته‌ها و نمایندگان درباره لوایح ارائه شده مشورت می‌دهد.

نکته جالب این است که کارمندان شاغل در این قسمت زیاد نیست و کار آن توسط تیم‌هایی متشکل از دانشجویان با سرپرستی یک متخصص ناظر که معمولاً استاد دانشگاه است انجام می‌گیرد. دانشجویان باید مشغول تحصیل در رشته مخصوص به آن موضوع باشند.

روند کار به این صورت است که UPAT درخواست کمک را دریافت می‌کند آن را از زاویه موضوع بررسی می‌کند و برای آن یک تیم تشکیل می‌دهد (این کار به عهده متخصصان UPAT است).

دانشجویان از بین جوانان با انگیزه و مشتاق به تحقیق انتخاب می‌شوند و این عملیات کم هزینه است، تحقیقات در جهت هدفی که UPAT مشخص می‌کند و مطابق با میل کنگره، انجام می‌گیرد و با دانشگاه‌های خارجی نیز در این باره همکاری می‌شود. این مدل به این دلیل در گواتمالا شکل گرفت که ظهور تقاضاهای تحقیقات هنوز ظرفیت‌های تحقیقاتی در کنگره به وجود نیامده بود.

این الگو برای کشورهای که بودجه‌چندانی ندارند مناسب است و از در آن از نیروی عظیم دانشگاهیان استفاده می‌کند؛ اما اتکا به تیم‌هایی که در ساختار این مرکز جای ثابتی ندارند باعث مبهم شدن آینده این فعالیت‌ها می‌گردد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

مجالس قانون‌گذاری جهان به مشکل محدودیت منابع پی برده و با تمام نیرو در صدد به دست آوردن بیش‌ترین منفعت از منابع محدود هستند. اگر کشور ایران بخواهد در این زمینه جایگاه خود را در سطح بین‌المللی تغییر دهد، تبیین مسائلی چند لازم و ضروری به نظر می‌رسند.

آیا کشور ما ایران به ارزش واقعی تحقیقات پی برده است؟

پاسخ چنین سؤالی در عمل منفی است. ایران در امر سرمایه‌گذاری تحقیقاتی چندان موفق عمل نکرده است. سیر اختصاص بودجه به خوبی نمایانگر این مسأله است. سهم بودجه تحقیقاتی ایران از تولید ناخالص ملی ۰/۳۱ درصد است.^۱ و این در حالی است که سهم بودجه تحقیقاتی کشور سوئد، از تولید ناخالص ملی ۳/۸ درصد است.

جمعیت ایران هم اکنون تقریباً ۶۰ میلیون نفر است که در ازای هر میلیون نفر جمعیت فقط ۵۶۰ محقق وجود دارد. حال آن که متوسط شاخص، حدود ۱۶۰۰ نفر محقق در هر یک میلیون نفر جمعیت است که کشور ایران پایین‌تر از این حد قرار گرفته است. آیا این از ارزش‌گذاری واقعی برای تحقیقات حکایت می‌کند؟ براساس روند موجود جمعیت ایران

۱. طبق گزارش مرکز پژوهش‌ها دفتر مطالعات فرهنگی، کد موضوعی ۴۱۰. مروری بر جایگاه علم و فناوری در توسعه کشورها در حال توسعه و توسعه یافته.

در پنجاه سال آینده تقریباً ۱۳۰ میلیون نفر خواهد بود و احتیاج این جمعیت به تعداد کافی محقق خود زنگ خطر بزرگ برای فعالیت‌های تحقیقاتی در کشور است.
آیا فقط سرمایه‌گذاری دولتی کافی است؟

امروزه پژوهشها و آمارها نشان می‌دهند که دولت به تنهایی نمی‌تواند در امر تحقیقات ایفای نقش کند در نتیجه باید برنامه‌هایی برای جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زمینه تحقیقات تدارک ببیند. در حال حاضر میانگین سهم دولت‌ها در تأمین اعتبارات پژوهشی ۵۴/۲۱ درصد و سهم بخش خصوصی ۴۵/۷۹ درصد برآورد شده است.

نکته مهمی که باید در زمینه اطلاع‌رسانی و تحقیقات در نظر داشت آموزش استفاده‌کنندگان از چنین خدماتی است. اگر سرمایه‌گذاری وسیعی در زمینه مراکز خدماتی و تحقیقاتی وابسته به پارلمان صورت بگیرد اما استفاده‌کنندگان این خدمات آموزش‌های لازم را ندیده باشند و بی‌اعتناء از کنار آن بگذرند، نمی‌توان به نتایج این سرمایه‌گذاری امیدوار بود. رابطه بین دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی در ایران تا چه حد است؟ هر چه ارتباط بین دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی بیش‌تر باشد، شاهد پویایی در محیط دانشگاه‌ها خواهیم بود و تأثیر این نشاط و پویایی نیز به طور مستقیم در مراکز تحقیقات مشاهده می‌گردد. در دانشگاه‌های ایالات متحده آمریکا، حدود پانزده درصد از بودجه کل دانشگاه از طریق کمک‌های تحقیقاتی خارج از دانشگاه تأمین می‌شود و در دانشگاه‌های انگلستان این رقم به سیزده تا نوزده درصد می‌رسد. ارتباط مراکز تحقیقاتی و کتابخانه‌ای پارلمانی با رسانه‌ها چگونه است؟ ایران در این زمینه هم بسیار ضعیف عمل کرده است و آموزش‌هایی که از طریق رسانه‌ها می‌توانست ارائه گردد، به دلیل این ضعف بیان نشده است. نروژ مثال خوبی در این مورد است و در میان سایر کشورها پیش‌تاز محسوب می‌شود. کتابخانه نروژ برنامه ضبط شده‌ای را در اختیار رادیو و تلویزیون قرار می‌دهد تا قانون‌گذاران و جامعه را در جریان فعالیت‌های خود قرار دهد. علاوه بر این، کتابخانه‌ها، نوارهای ویدئویی و سایر وسایل صوتی و تصویری را به منظور استفاده مطلوب‌تر در اختیار قانون‌گذاران قرار می‌دهند.

همه ساله کنفرانس‌ها و سمینارهایی در زمینه تحقیقات در کشورهای مختلف ارائه می‌گردد. IFLA یک بار در سال کنفرانسی برگزار می‌کند که نمایندگان کشورهای مختلف به تبادل اطلاعات، تجربیات و نظریات خود می‌پردازند. در آسیا و کشورهای حوزه اقیانوس آرام، انجمنی موسوم به APLAP^۱ در سال ۱۹۹۰ تأسیس گردید. همچنین مراکزی مانند مجمع کتابخانه‌های مجالس آسیا نیز آغاز به کار نموده است.

با همه کاستی‌ها و مشکلات با ارائه راه‌حل‌های عملی و کم‌هزینه و نیز استفاده مناسب از دستاوردهای پژوهشی در مرکز پژوهش‌ها می‌توان به ضریب بهره‌وری بالایی در این مرکز دست یافت که خود نیاز به تحقیق مفصل و جداگانه‌ای دارد، اما می‌توان دستاوردهای پژوهشی را که مطالعه شده است در پنج محور کلی خلاصه کرد:

۱. امروزه با گسترش کاربرد فناوری اطلاعاتی، استفاده از تکنولوژی‌های روزآمد در جهت مدیریت اطلاعات و بهینه‌سازی تحلیل‌ها و آگاهی‌های افرادی که به هر نحو نیاز به داده‌های صحیح، موثق و جدید آماری دارند، جای خالی یک واحد مستقل که هدایت و رهبری تکنولوژی اطلاعات (IT) را در واحدهای مطالعاتی مجلس بر عهده بگیرد - فراتر از آنچه اکنون در زمینه سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در حال اجرا است - به روشنی احساس می‌شود. از این‌رو با توجه به نتایجی که از مطالعه کشورهای دارای مرکز پژوهش پارلمانی به دست آمد، بدون استثنا تلاش آن‌ها در این زمینه مشهود است.

۲. همان‌طور که در بررسی کشورهای مذکور در این پژوهش مشاهده شد، یکی از وظایف مرکز تحقیقات، ارائه سوابق مباحث طرح شده در صحن مجلس است، به ترتیبی که با ارائه مجموعه مقررات و ضوابط پیشین: اولاً نحوه برخورد دستگاه‌های اجرایی با مسأله مزبور در زمان‌های گذشته مشخص می‌شود. ثانیاً از دوباره کاری و ایجاد مباحثی که پیش از این در مذاکرات مجلس به آن پرداخته شد، جلوگیری می‌شود، ثالثاً قانونگذار دچار تورم کار قانون‌گذاری نمی‌شود که متأسفانه این مورد در کشور ما به عنوان یکی از معضلات قوه مقننه مطرح است و شایسته است در پروژه اصلاح نظام قانون‌گذاری به تجربه

1. The Association of Parliamentary Libraries of Asia and the Pacific (APLAP).

کشورها در این زمینه و جستجوی راه حل مناسب پرداخته شود. رابعاً و مهم‌تر از همه این که اغلب تصویب قوانین مجدد در یک موضوع باعث ایجاد تعارضات بسیار بحث‌برانگیز در حیطه حکومت قوانین می‌شود و علاوه بر تعارضات ماهوی، تعارضات شکلی لاینحلی را ایجاد می‌کند که به ایجاد و شکل‌گیری عرف‌های نامأنوس و قانون‌گریزی منجر خواهد شد؛ چنان که هنوز علمای حقوق به اجماعی در ارتباط با ارجحیت قانون عام لاحق بر خاص سابق یا بالعکس نرسیده‌اند و انواع این تعارضات در قوانین خاص ما بسیار به چشم می‌خورد.

۳. با توجه به آنچه در مورد تداخل هرم اداری مرکز تحقیقات و کتابخانه طی این پژوهش آورده شد می‌توان دریافت که اغلب کشورها ارتباط عمیقی میان این دو بخش ایجاد کرده‌اند. طرفداران پیوستن مرکز تحقیقات به کتابخانه بر این عقیده‌اند که این امر اولاً بسیج شدن تمام ارکان اطلاعاتی مجلس برای ارائه خدمات مطمئن و موثق را در پی دارد؛ ثانیاً باعث افزایش جهت‌دار و بهینه شدن جمع‌آوری و مدیریت کتب در جهت نیازهای تحقیقاتی پارلمان - با هدایت بخش پژوهشی و صرفه‌جویی در وقت، کار مفید و مبالغ اختصاص یافته برای خرید کتبی که فایده‌ای برای مجلس ندارد - می‌گردد و ثالثاً از هرم اداری و تأخیرات بی‌مورد و کاغذ بازی‌ها می‌کاهد.

از طرف دیگر برخی نیز به درستی بیان کرده‌اند که پیوستن بخش پویای پژوهشی به ساختار سنتی و کند کتابخانه از سرعت و حرارت پژوهشگران می‌کاهد و آن‌ها را متکی به منابع قدیمی کتابخانه‌ای می‌کند. با این همه، به نظر می‌رسد حداقل تأسیس این دو بخش در جوار یکدیگر و ایجاد ارتباط نزدیک اداری و مکانی میان کتابخانه و مرکز پژوهش‌ها و نیز سپردن هدایت جمع‌آوری و خرید کتب به این مرکز، موجب سهولت در امر ارائه تحقیقات مفید و سریع به مجلس است.

۴. پیوستن به مجامع جهانی و مؤسسات بین‌المللی تحقیقاتی مانند IFLA و APLAP و برگزاری و شرکت در کنفرانس‌ها و سمینارهای بین‌المجالس که در امر پژوهش‌ها برگزار می‌شود، راهکار مفید دیگری برای ارتقای سطح کیفیت فعالیت‌ها است.

۵. استفاده از روش‌های ارزان بررسی و سنجش مانند استفاده و به کارگیری تیم‌های دانشجویی، راه‌اندازی پایگاه اینترنتی برای جمع‌آوری نظر مردم و آمارهای اجتماعی مورد نیاز، انتشار نشریه‌های ادواری به منظور معرفی فعالیت‌های مرکز به جامعه و ایجاد دفتری برای ثبت پیشنهادهای و نیازهای نمایندگان، پژوهشگران و حتی مردم، طرقی مجرب است که پیش از این توسط کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته امروزی به کار گرفته شده است و به این مرکز نیز پیشنهاد می‌شود.

منابع و مآخذ

1. [www. Bundestag. Deldatbk/library/Japan/html](http://www.Bundestag.Deldatbk/library/Japan/html).
2. Umeda, Hisae; "The Legislative Support Services of The National Diet library", 62nd IFLA Conference.
3. www. Ndl.go. JP/e/Publications/107/075.html.
4. www. Nanet.go.kr.
5. Hyun,Koo Lee, "National Assembly of the Republic of Korea" 62nd IFLA Conference 1996.
6. www. bundentug, de / Library / hr. Html.
7. Miniku, Karl, "The Combination of Legislation and Information: Current Status of the Library and Information Service, Legislative Yuan, Taipei". 1996, 62nd IFLA Conference.
8. Parliament Encyclopedia: P 331.
9. www.Parliament of India. Nic.in/library/library. Htm.
10. www.Parliament of India. Nic.in/intro/P10. htm.
11. www.Parliament of India. Nic.in/libinlib. Htm.
12. www.Alfa.Nic.in.

13. Joseph, John "The Workings of the Parliamentary Library in India". New Delhi, India, 66th IFLA Conference.
14. Joseph, John "Information Management in the Indian Parliament Director of Lok Sabha Library. New Delhi, 62nd IFLA Conference.
15. www.bundestag.de/datbk/library/turke.html.
16. www.IFla.org/VII/S4/annual/ann95.htm#4.
17. www.IFla.org/IFlaandTurkey.
18. Atlihan, Dogan "The Contribution of Turkish Library Journals to the Future Development of Librarianship in Turkey". 61st IFLA Association. Ankara, Turkey.
19. Wafa, Ali Abde Elah "Developing a Parliamentary Research Service the Egyptian Experience" Cairo, Egypt.
20. www.bundestag.de/Library.html.
21. www.bundestag.de/library/index/Zimb/html.
22. Lyn.chiwandamira. "Integration of Information Services in The Parliament of Zimbabwe", Harare, 2000.
23. Alim Garga, M. "The Creation of Parliamentary Research Centre". Centre of Parliamentary Research National Assembly, Yaunde. Cameroon.
24. www.bundestag.de
25. Verrier, Juner; "How to Establish a Parliamentary Research Service", Australian Parliamentary Research Service, Canberra.
26. www.aph.gov.au/library/publish/html.
27. www.informationmanagement.a.parliamentarylibrary.html.
28. www.aph.gov.au/library/pub5/corp/pb5/pp501-02Partc.html
29. www.bundestag.de/Library/btbk.html.

30. Kohl, Ernest, "World Directory of National Parliamentary Libraries" 1996 deutscher Bundestag.
31. www.bundestag.de.
32. Banen bergue, Rin "Building Member Understanding and Support for the parliamentary library". 26th IFLA Journal.
33. Rassilouni, starro; "The Role of the Directorate of Studies in the Legislative Work of the Hellenic Parliament". 64th IFLA Council August 2001.
34. www.bundestag.de.
35. D.r. Kaner, Dobrin, "Parliamentary Libraries and Research Services: Pattern of Cooperation and Coordination and New Directions of the Future". 61st IFLA Conference.
36. www.bundestag.de/library/datbk/htm.
37. www.RIGIKOGU.ee.
38. www.RIGIKOGU.ee / rva / 30 Imet/sed.html.
39. www.RIGIKOGU/osaco / nnad / t 1157.html.
40. www.bundestag.de/datbk/polan/htm.
41. Robinson, William. "Research and Analytical Services for National Legislatures, IFLA 1998.
42. www.bundestag.de/datbk/index.htm world directory of Parliamentary libraries.
43. www.loc.gov/crs info/whats ers.htm.
44. www.loc.gov/crsinfo/crs reports.
45. www.loc.gov/crsinfo/aboutcrs.
46. www.parl.ge. ca/parliament Buildings.
47. www.parl.ge. ca/library – prb.

48. Research Services for Parliamentary Committees, By "hugh Finsten", "Canadian Parliamentary Review", vol.19, No.2, 1996.

49. www.bundestag.De/datbk/index.htm--World--directory of Parliamentary libraries.

50. The Role of the Research Services in the Modernization of the Mexican Congress, "Dalce Maria Liohat Bold omar", SO Formation and Documentation Integrated System (SIIP), Mexico, Chamber of Deputies, El Parque, Mexico.

51. www.bundestag.De/datbk/index.htm--world directory of Parliamentary libraries.

52. The Role and Services of the Documentation and Information Centre of the Brazilian House of Representatives "Cristinadc A. Maia & Marli E. Schreiber".

53. www.bundestag.de/datbk/index.htm – world directory of Parliamentary libraries.

54. Parliamentary Library And Information Services As Instruments for Democratic Development, "patricia Ararda Torres", Library of Congress, Congress of the Republic of Peru, Lima, Peru.

55. bundestag.de/datbk/index.htm – World Directory of Parliamentary libraries.

56. Issues for Smaller Legislative Research Services, "Mariaylse Delaco", Department of Information Research, Library of the National Congress, Chile.

57. Issues for Smaller Legislative Research Service, "Legislative Assistance Services (Research Services), Congress of Guatemala, "Marialyse Delano", Department for Information Resources, Library of National Congress, Chile.

58. www.bundestag.de/datbk/index.htm – World Directory of Parliamentary Libraries.